

Perhebarometri 1998

Vastuu perheen arjessa

Veera Reuna

Väestöliitto
Väestöntutkimuslaitos
Katsauksia E 4/1998

Väestöliitto
Väestöntutkimuslaitos
Iso Roobertinkatu 20–22 A, PL 849, 00101 Helsinki
Puh. (09) 228 050, Fax. (09) 612 1211
Sähköposti: pop.inst@vaestoliitto.fi
<http://www.vaestoliitto.fi>

ISBN 952-9605-40-4
ISSN 1455-2191
Helsinki 1998

Esipuhe

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksella julkistettiin vuonna 1997 ensimmäinen perhebarometri. Tuolloin selvitettiin laajalla valtakunnallisella kyselyllä suomalaisten käsityksiä perheestä, perhemalleista, perheen hajoamisesta, avo- ja avioliiton välisestä suhteesta jne. Barometrillä saatiin ajankohtaista perustietoa perhettä koskevista käsitteistä. Vaikka yhteiskunta on kokenut rajuja muutosprosesseja 1980- ja 1990-luvuilla, havaittiin, että perhettä koskevat näkemykset nojautuivat perinteiseen ydinperhekäsitykseen. Toisaalta perhekäsitys oli laajentunut siten, että myös yksinhuoltaja ja aviopari lapsineen hyväksyttiin yleisesti perheeksi.

Tässä toisessa barometrissä jatketaan perheasioiden käsittelyä. Nyt keskeisenä tutkimuksen kohteena ovat vastaajien perheeseen liittyvät elämänarvot, vastuun jakaminen perheessä sekä parisuhteen arkeen liittyvät kysymykset. Jos ensimmäisessä barometrissä selvitettiin perusteita, nyt syvennytään perheen käytäntöön ja arkeen.

Hankkeen käytännön toteutuksesta on jälleen vastannut Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen tutkija Veera Reuna. Tutkimuksen aikataulu on ollut valitettavan tiukka - valtakunnallisen kyselyn toteuttaminen kuudessa kuukaudessa on jälleen erinomainen suoritus nuorelta tutkijalta. Käsikirjoituksen ovat kommentoineet tutkija Marketta Ritamies ja tiedottaja Paula Alkio. Tutkimusavustaja Mika Takoja on toimittanut liitetaulukot. Opiskelija Hanna Kauppinen on toiminut hankkeessa aineiston tallentajana. Kiitän heitä kaikkia suuresta vastuullisuudesta ja tuloksellisuudesta tiukan aikataulun viitoittamassa hankkeessa.

Kotisisaropiston Kannatusyhdistys ja Suomen Kotien Kukkasrahasto ovat taloudellisesti tukeneet hanketta. Esitä kummallekin yhteisölle parhaat kiitokseni.

Helsinki 10.9. 1998

*Ismo Söderling
Johtaja
Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos*

Sisällys

1. Johdanto	7
2. Perhebarometrin toteutus	9
3. Vastaajien elämänarvot	12
3.1 Yleiset arvot	13
3.2 Käytännön elämään liittyvät arvot	16
3.2.1 Arkeen ja parisuhteeseen liittyvät arvot	16
3.2.2 Perinteisiin liittyvät arvot	19
3.3 Lasten kasvatukseen liittyvät asiat	21
3.4 Yhteenveto elämänarvoista	22
4. Periaatteellinen vastuu	25
4.1 Arjen velvollisuuksien jakaminen sukupuolittain	25
4.2 Lapsiin liittyvät työt ja velvollisuudet	29
4.3 Yhteenveto periaatteellisesta vastuusta	31
5. Vastuu käytännössä	34
5.1 Tehtävien ja velvollisuuksien määrä puolisoiden kesken	34
5.2 Tehtävien ja velvollisuuksien jakaminen käytännössä	36
5.3 Yhteenveto tehtävien ja velvollisuuksien jakamisesta käytännössä	40
6. Parisuhteen arki	41
6.1. Työnjako perheessä	41
6.1.1 Tyytyväisyys työnjakoon	41
6.1.2 Velvollisuuksien epätasainen jakautuminen	43
6.2 Lapsen tuoma muutos	44
6.3 Ristiriidat parisuhteessa	50
6.4 Yhteenveto parisuhteen arjesta	51
7. Loppuyhteenveto ja keskustelua	53
Lähteet	59
Liitetaulukot	

1. Johdanto

Perheen tutkiminen lähtee luonnostaan kysymyksestä, mikä on perhe. Kuinka tutkimuskohde perhe tulisi määritellä? Perhe voidaan käsittää ydinperheenä tai laajana kokonaisuutena, johon sukulaisetkin kuuluvat. Tätä kysymystä tarkasteltiin viime vuonna valmistuneessa ensimmäisessä perhebarometrissa. Perhebarometrissa 1997 selvitettiin muun muassa ihmisten tapaa määritellä perhe: perhe yleensä ja oma perheensä. (Reuna 1997.) Kun perhettä tarkastellaan ulkoapäin yhteiskunnallisena instituutiona, voidaan perheenjäsenet nähdä yhden kokonaisuuden muodostavana joukkona, jolla on erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Ihmisen oikeudet ja velvollisuudet eri elämänvaiheissa vaihtelevat riippuen siitä, missä asemassa yksilö on perheessä (Hämäläinen 1997, 7). Lapsen asemassa olevalla on erilaisia velvoitteita kuin vanhemmalla niin suhteessa muihin perheenjäseniin kuin perheen ulkopuoliseen maailmaankin. Tässä tutkimuksessa keskitytään selvittämään 30–45-vuotiaiden suomalaisten näkemystä perheeseen liittyvistä velvollisuuksista. Näin vastaukset rajataan ikäryhmään, jossa on eniten pienten lasten vanhempia ja parisuhteessa eläviä. Tutkimusongelma velvollisuudesta perheessä lähtee näinollen vanhemman näkökulmasta.

Perheeseen liittyvillä velvollisuuksilla voidaan tarkoittaa useita asioita. Muun muassa Finch ja Mason ovat tutkineet perhevelvollisuuksia (family responsibilities). He tarkoittavat velvollisuudella sukulaisuuden mukanaan tuomaa velvoitetta auttaa yksilöä ongelmatilanteissa, esimerkiksi taloudellisesti tai neuvojen avulla. Tässä tutkimuksessa velvollisuudella perheessä ei kuitenkaan tarkoiteta Finchin ja Masonin sukulaisuuteen liittyvää auttamisvelvoitetta, vaan perheen sisäistä velvollisuuksien jakoa. (Finch & Mason 1993, mm. 170–171.) Erityisesti keskitytään puolisoitten tapaan jakaa tehtäviä ja töitä keskenään.

Perinteisesti miehen tehtävät ovat voineet viedä miehen kauaksikin kotoa. Naisen velvollisuudet ovat liittyneet kotiin ja lasten hoitoon. (mm. Jallinoja 1985, 243.) Teollistuminen, sen mukana tullut kaupungistuminen ja yhteiskunnan murros muuttivat kuitenkin tätä perinteistä jakoa. Naisten palkkatyön lisääntyessä myös perheen sisäiseen työnjakoon kohdistui muutospaineita. Usein esitetään, että nyky-Suomessa kotitöiden jakaminen on jo selkeästi molempien sukupuolten vastuulla ja tasa-arvon toteutumisessa myös perheen sisäisen työnjaon tasolla ollaan edistytty (mm. Niemi & Pääkkönen 1992). Tätä taustaa vasten halutaankin tässä perhebarometrissa selvittää suomalaisien käsityksiä ja asenteita perhevelvollisuuksien jakamisesta ja käytännön toteuttamisesta Suomessa 2000-luvulle tultaessa. Näkökulma edellyttää puolisoien välisen työnjaon tarkastelua ja sitä kautta sukupuolten välisen työnjaon tutkimista.

Selvitettäessä vastaajien näkemyksiä perheen sisäisestä työnjaosta törmätään ihmisten asenteisiin puolisoien välisestä työnjaosta ja työnjaon toteutumisesta käytännössä. Asteet luovat taustaa käytännölle, mutta voivat myös poiketa todellisuudesta. Asteiden taustalla ovat ihmisten arvostukset ja arvot, jotka vaikuttavat yksilöiden valintoihin ja siten arkielämään. Perhebarometrissa lähdettiin tarkastelemaan perhevelvollisuuksia tästä näkökulmasta. Luvussa 3 keskitytään vastaajien näkemyksiin perheeseen liittyvien asioiden tärkeydestä. Tällöin selvitetään vastaajien arvostuksia ja sitä, kuinka tärkeiksi he kokevat muun muassa perheen ja työn. Tämän jälkeen luvussa 4 tarkastellaan puolisoien välistä työnjakoa koskevia asenteita ja sitä kautta tasa-arvon toteutumista perheessä. Luvussa 5 selvitetään vastaajien käsityksiä työnjaon käytännön toteutumisesta heidän perheessään. Perheen arkea tarkastellaan luvussa 6. Raportissa on esitetty erilaiset selittävät taustamuuttujat vain silloin, kun erot ovat olleet tilastollisesti merkitseviä.

2. Perhebarometrin toteutus

Vuonna 1997 valmistui ensimmäinen barometrin keinoin perhettä tarkasteleva selvitys. Tämä on toinen Suomessa tehty perhebarometri, jonka avulla halutaan kerätä ajankohtaista tietoa perheeseen liittyvistä asioista. Tässä perhebarometrissa tarkastellaan perheen arkea; arkielämään liittyvää puolisoiden välistä työnjakoa ja velvollisuuksien hoitamista. Selvitetään sitä, keiden vastaajien mielestä pitäisi kantaa vastuu mistäkin velvollisuudesta perheessä ja kuka todellisuudessa tekee mitään. Perhebarometrissa tarkastellaan velvollisuuksien jakamista perheessä usealla kysymyksellä. Tavoitteena on selvittää muun muassa vastaajien periaatteellinen näkemys oikeanlaisesta työnjaosta, tyytyväisyys puolisoiden väliseen työnjakoon ja todellinen työnjako sekä tapa, jolla työnjaosta on sovittu.

Perhebarometri 1998 toteutettiin survey-tutkimuksena. Aineiston tallennus ja analysointi suoritettiin SPSS -tilasto-ohjelmalla. Barometrin luonteen mukaisesti aineiston analyysissä keskityttiin lähinnä kuvailuun, keskiarvoihin ja kahden muuttujan ristiintaulukoihin asianmukaisia merkitsevyys-testauksia hyväksikäyttäen.

Keskeiset tarkastelussa käytetyt selittävät tekijät olivat sukupuoli, perus- ja ammattikoulutus, asuinpaikkakunnan koko ja sosioekonominen asema. Näiden lisäksi osoittautui mielenkiintoiseksi se, oliko vastaajalla lapsia vai ei.

Aineisto

Barometrin tarkoituksena on kartoittaa voimakkaimmin perheellis-tymisvaihetta elävien suomalaisten käsityksiä perheestään ja erityisesti perheeseen liittyvistä velvollisuuksista. Tämän vuoksi vastaajien ikä rajattiin 30–45-vuotiaisiin. Suurin osa tästä väestöryhmästä elää lapsiperhevaihetta, jolloin perhevelvollisuuksien jakaminen on erityisen ajankohtaista.

Tutkimusaineisto kerättiin postikyselynä. Väestön keskusrekisteristä poimitiin yksinkertaisella satunnaisotannalla 2000 Suomessa asuvaa 30–45-vuotiaasta henkilöä. Ahvenanmaan maakunta jäi tarkastelun ulkopuolelle. Kun otoksesta oli poistettu perusjoukkoon kuulumattomat eli muun muassa kuolleet, laitoksissa tai ulkomailla asuvat, kyselyn vastausprosentiksi muodostui 67 prosenttia.

Kyselylomake lähetettiin vastaajille kaksi kertaa, jonka lisäksi vastaajia lähestyttiin muistutuskirjeellä. Kyselylomakkeet postitettiin otokseen kuuluville huhti- ja toukokuun aikana 1998.

Aineistossa oli hieman enemmän naisia kuin koko väestössä, sillä naisia on koko väestössä 52 prosenttia ja perhebarometrin aineistossa heitä oli 58 prosenttia.

Vastaajat jakautuivat tasaisesti kaikkiin ikäryhmiin, jotka kuuluivat otokseen. Jokainen vuosiluokka (1953–68 syntyneet) oli aineistossa lähes yhtä suuri.

Siviilisäädyn mukaan vastaajat jakautuivat seuraavasti. Koko väestössä on 30–45-vuotiaissa suomalaisissa 26 prosenttia naimattomia, 61 prosenttia naimissa olevia, eronneita 13 prosenttia ja alle prosentti leskiä. Tässä aineistossa oli 33 prosenttia naimattomia, 59 prosenttia naimissa olevia, 8 prosenttia eronneita ja puolisen prosenttia leskiä. Aineistossa oli naimattomia hieman enemmän ja eronneita jonkin verran vähemmän kuin samanikäisissä on koko väestössä.

Otos vastasi äidinkielen osalta hyvin koko väestön rakennetta, sillä koko väestössä on samanikäisistä Suomessa asuvista suomenkielisiä 93 prosenttia, ruotsinkielisiä 5 prosenttia ja muuta kieltä äidinkielenään puhuvia 2 prosenttia. Vastaajista 94 prosentilla oli äidinkieli suomi, 4 prosentilla ruotsi ja 2 prosentilla joku muu kieli.

Vastaajien jakautuminen eri lääneihin oli erittäin lähellä koko väestön alueellista rakennetta. Aineiston kaupunki- ja maaseutukunnissa asuvien osuus vastasi koko väestön jakautumista kaupunkeihin ja maaseudulle. Vastaajista oli lapsia 76 prosentilla. Koko väestössä 30–45-vuotiailla on lapsia 73 prosentilla.

Vastauksissa painottuivat jonkin verran naisten näkemykset, mutta muuten voidaankin sanoa, että aineisto vastasi varsin hyvin koko Suomen väestöä. Koko väestön tilastotiedot on saatu Suomen virallisista väestötilastoista.

3. Vastaajien elämänarvot

Ihmiset arvostavat eri asioita ja pitävät eri asioita tärkeinä, vähemmän tärkeinä tai merkityksettöminä. Arvot ohjaavat yksilöiden näkemyksiä, valintoja ja toimintaa. Yksilön arvot ovat taustalla myös perhe-elämässä ja perheen arjessa. 1990-luvun alkupuolella toteutettiin kahdeksan Euroopan maan välillä vertailututkimus ihmisten arvoista. Tällöin tarkasteltiin sitä, kuinka tärkeinä vastaajat pitivät muun muassa perhettä, työtä ja perheen ulkopuolisilta ihmisiltä saatua arvostusta (mm. Moors 1995). Myös tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää vastaajien perheeseen ja perheen arkeen liittyviä arvostuksia. Kyselyssä selvitettiin siis vastaajien suhtautumista mm. perheeseen, työhön ja vapaa-aikaan. Asiaa lähestyttiin kysymällä vastaajilta, kuinka tärkeinä he pitävät kyseisiä asioita elämässään. Tarkastelutapa noudattelee edellä mainittua eurooppalaista tutkimusta. Tarkoituksena ei kuitenkaan ollut suorittaa vertailua kyseiseen tutkimukseen, vaan keskittyä erityisesti suomalaisten käsityksiin perhevelvollisuuksista ja siihen liittyvistä arvoista. (vrt. Moors & Palomba 1995; Kamarás 1995.)

Vastaajilta tiedusteltiin kyselylomakkeessa useiden eri asioiden tärkeyttä. Kysytyt arvot jaetaan tässä tarkastelun helpottamiseksi kolmeen eri luokkaan. Ensimmäinen suuri ryhmä eli **yleiset arvot** (luku 3.1) kuvaa vastaajien näkemystä elämän keskeisistä kysymyksistä, kuten perheestä, työstä, uralla etenemisestä ja työn arvostuksesta. Toiseen ryhmään kuuluvat **käytännön elämään liittyvät arvot** (luku 3.2) menevät syvemmälle ihmisten arkielämään ja siihen liittyviin asioihin. Tässä yhteydessä tarkastellaan muun muassa vastaajien näkemystä kotitöiden ja taloudellisen vastuun jakamisen tärkeydestä. Käytännön elämään liittyvät arvot jakautuvat kahteen alaluokkaan: pari-

suhteeseen ja arkeen liittyviin asioihin sekä perinteisiin ja sukuun liittyviin arvoihin. Kolmantena kokonaisuutena ovat **lasten kasvatukseen liittyvät arvot** (luku 3.3).

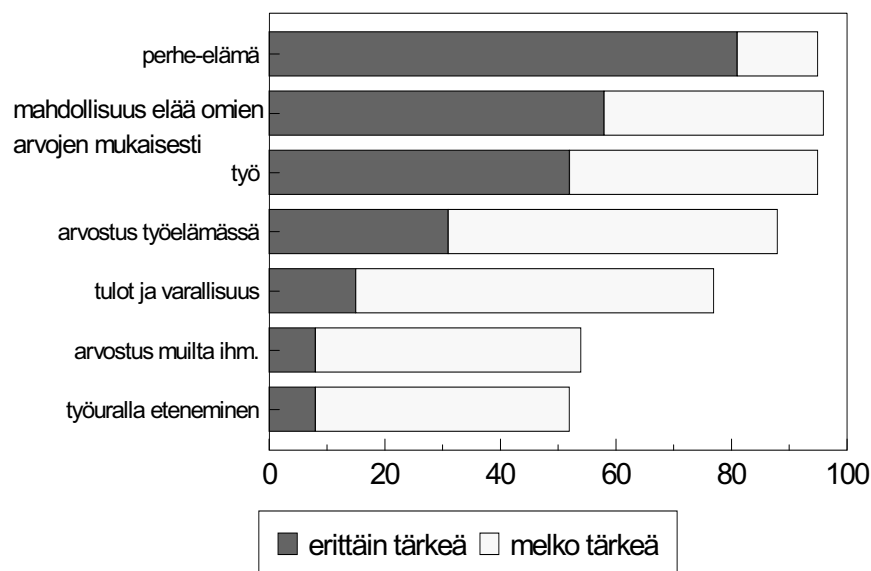
Arvot on luokiteltu sen mukaan, kuinka moni vastaaja koki kyseisen arvon tärkeäksi. Näkemyserot vastaajien välillä ovat pienemmät, kun tarkastellaan ‘melko tärkeä’ -vaihtoehtoa. Tässä tarkastelussa on keskitytty erityisesti ‘erittäin tärkeä’ -vaihtoehtoon, sillä se kuvaa vastaajille kaikkein keskeisimpiä asioita. Arvot on sijoitettu kuvioihin ‘erittäin tärkeä’ -vaihtoehdon mukaisessa järjestyksessä. Eri arvoja koskevat kysymykset olivat lomakkeessa sekalaisessa järjestyksessä, joten kysymysten järjestys ei ohjannut vastaajia.

3.1 Yleiset arvot

Ihmisillä on monenlaisia käsityksiä siitä, mitkä ovat tärkeimpiä arvoja. Perhebarometrissa keskityttiin perheen ja perheeseen liittyvien velvollisuuksiin kannalta keskeisiin arvoihin. Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka tärkeinä he pitivät eri asioita elämässään. Yleisiä arvoja kuvaamaan valittiin perhe-elämä, työ, työuralla eteneminen, arvostus työelämässä, perheen ulkopuolisilta ihmisiltä saatu arvostus, hyvät tulot ja varallisuus sekä mahdollisuus elää omien arvojen mukaisesti. Tarkoituksena ei ollut asettaa arvoja tärkeysjärjestykseen, jolloin yhden arvon tärkeys sulkisi toisen pois, vaan barometrissa tarkasteltiin vastaajien näkemystä yksittäisten arvojen keskeisyydestä heidän elämässään. Tällöin esimerkiksi työn keskeisyys ei sulje pois mahdollisuutta kokea myös perhe-elämä tärkeänä.

Kysymys yleisistä arvoista esitettiin kaikille vastaajille. Seuraavassa kuviossa on esitetty kaikkien vastaajien käsitys yleisten arvojen tärkeydestä.

Kuvio 1. Vastaajien näkemys yleisten arvojen tärkeydestä, %.

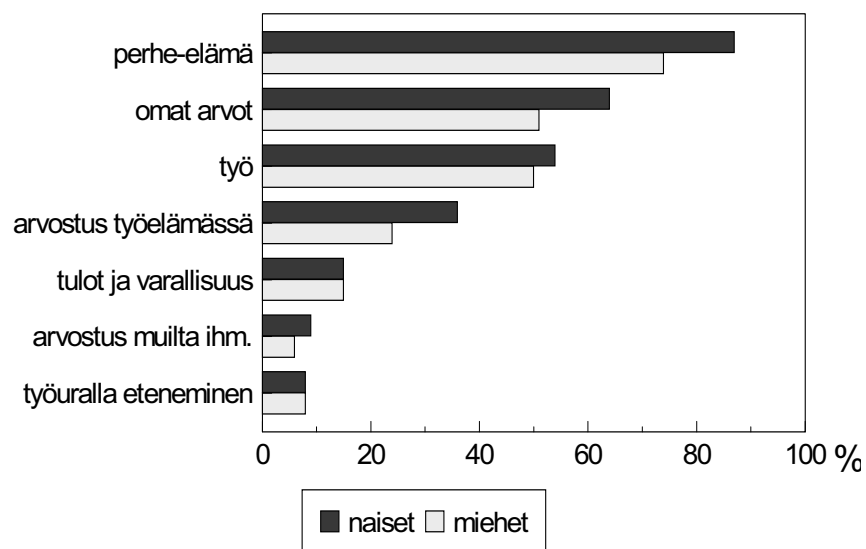
Perhe oli yleisistä arvoista vastaajille kaikkein tärkein, sillä yli 80 prosenttia vastaajista ilmoitti sen olevan erittäin tärkeä. Seuraavaksi tärkeimpiä yleisiä arvoja olivat **mahdollisuus elää omien arvojen mukaisesti** ja **työ**. Vastaajille keskeisiksi muodostuivat siis perheen ja työn elämään tuoma turvallisuus ja jatkuvuus. Tämän lisäksi heille oli tärkeää itsensä toteuttaminen, jota mahdollisuus omien arvojen mukaiseen elämään kuvastaa.

Vastaajat korostivat **arvostusta työelämässä** kolmen tärkeimmän yleisen arvon jälkeen. Arvostus työelämässä oli erittäin tärkeää vajaalle kolmannekselle vastaajista. **Hyvät tulot ja varallisuus** oli yleisistä arvoista vastaajille seuraavaksi tärkein. Vastaajista vain alle viidennes piti niitä erittäin tärkeinä.

Yleisistä arvoista vastaajille vähiten tärkeitä olivat **perheen ulkopuolisilta ihmisiltä saatu arvostus** ja **työuralla eteneminen**. Alle 10 prosenttia vastaajista mielsi nämä arvot erittäin tärkeiksi. Vastaajien näkemykset työuran tärkeydestä eivät eronneet heidän sosioekonomisen asemansa mukaan.

Tarkasteltaessa vastaajien näkemyksiä yleisistä arvoista suurimmat erot ilmenivät miesten ja naisten välillä. Muiden selittävien tekijöiden kohdalla ei tilastollisesti merkitseviä eroja ollut. Seuraavassa kuviossa on esitetty mies- ja naisvastaajien käsitykset yleisistä arvoista 'erittäin tärkeä' -vaihtoehdon mukaan.

Kuvio 2. Miesten ja naisten näkemykset yleisten arvojen tärkeydestä, %.

Naisille lähes kaikki yleiset arvot olivat tärkeämpiä kuin miehille. Ainoastaan hyvien tulojen ja varallisuuden sekä työuralla etenemisen kohdalla naiset ja miehet olivat samaa mieltä niiden keskeisyydestä.

Naiset korostivat perheen merkitystä, mahdollisuutta elää omien arvojen mukaisesti, arvostusta työelämässä ja perheen ulkopuolisilta ihmisiltä saatua arvostusta enemmän kuin miehet. Nämä erot olivat tilastollisesti merkitseviä.

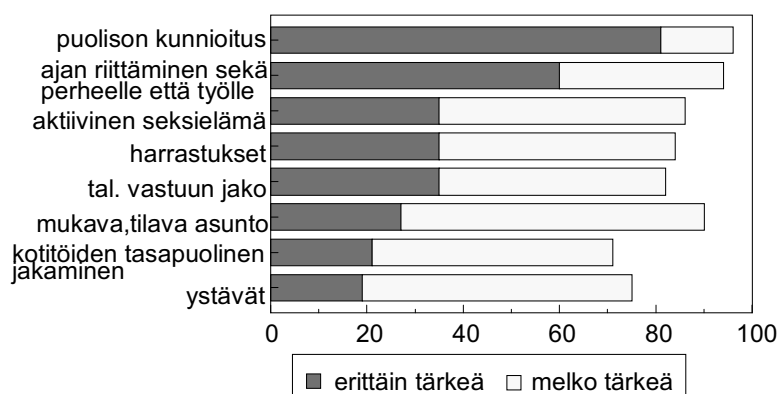
3.2 Käytännön elämään liittyvät arvot

Tässä luvussa tarkastellaan ensin perheen arkeen liittyviä arvoja (luku 3.2.1). Niitä ovat muun muassa kotitöiden ja taloudellisen vastuun tasapuolinen jakaminen. Tässä yhteydessä selvitetään myös parisuhteeseen liittyviä yleisempiä arvoja, kuten puolisoitten välisen kunnioituksen merkitystä ja ajan riittämistä perheelle sekä työlle. Tämän jälkeen hahmotellaan vastaajien käsityksiä perheestä perinteiden ylläpitäjänä. Luvussa 3.2.2 tarkastellaan sitä, kuinka tärkeinä vastaajat pitävät esimerkiksi juhlapyyhiä ja sukujuhlia.

3.2.1 Arkeen ja parisuhteeseen liittyvät arvot

Arkeen ja parisuhteeseen liittyvät kysymykset esitettiin kaikille kyselyyn vastanneille. Mukana ovat siis myös yksin asuvat ja yksinhuoltajat.

Kuvio 3. Vastaajien näkemys arkielämään liittyvien arvojen tärkeydestä, %.

Arkielämään liittyvistä arvoista oli **puolisoiden välinen kunnioitus** vastaajille kaikkein tärkein, sillä kahdeksan kymmenestä vastaajasta katsoi sen erittäin tärkeäksi. Etenkin naiset, hyvin koulutetut ja vastaajat, joilla oli lapsia, mielsivät puolisoiden välisen kunnioituksen muita useammin erittäin tärkeäksi.

Ajan riittäminen sekä perheelle että työlle oli toiseksi tärkein arvo. Kuusi kymmenestä vastaajasta arvioi ajan riittämisen sekä perheelle että työlle erittäin tärkeäksi. Naiset korostivat miehiä huomattavasti voimakkaammin ajan riittämisen keskeisyyttä, sillä lähes seitsemän kymmenestä naisesta ja alle puolet miehistä arvioi ajan riittämisen olevan erittäin tärkeää. Myös korkeammin koulutetut ja vastaajat, joilla oli lapsia painottivat yhteisen ajan tärkeyttä. Lieneekin varsin luonnollista, että vastaajat, joilla oli lapsia, painottivat ajan riittämistä, sillä lasten myötä perheen tarvitsema aika kasvaa.

Puolisoiden välisen kunnioituksen ja ajan riittämisen jälkeen tärkeimpiä vastaajille olivat aktiivinen seksielämä, harrastukset ja taloudellisen vastuun tasapuolinen jakaminen. Nämä kolme arvoa olivat vastaajille lähes yhtä tärkeitä asioita. **Aktiivisen seksielämän** keskeisyyttä elämässään korostivat erityisesti miehet. Miehistä melkein viisi kymmenestä ja naisista vajaa kolme kymmenestä vastaajasta piti aktiivista seksielämää erittäin tärkeänä. Myös perus- tai keskikoulun käyneet vastaajat korostivat aktiivisen seksielämän keskeisyyttä. **Harrastusten** merkitystä painottivat varsinkin naiset ja lapsettomat vastaajat. **Taloudellisen vastuun tasapuolista jakamista** pitivät tärkeinä naiset ja kansakoulun käyneet vastaajat.

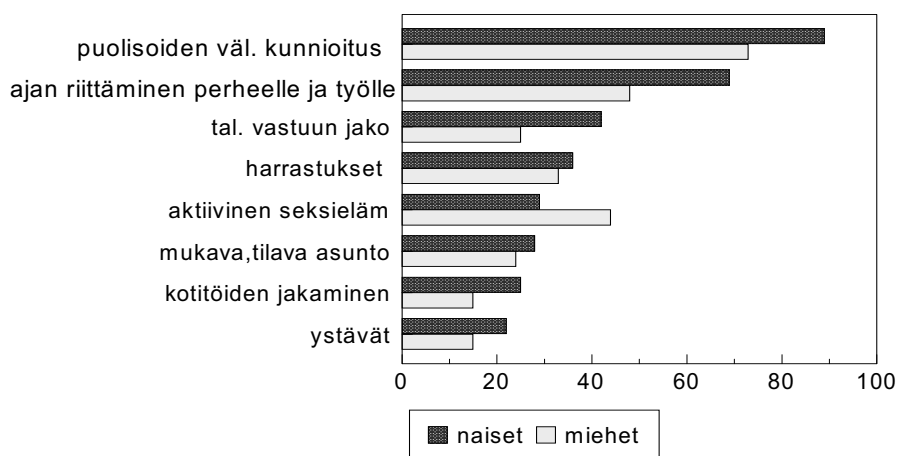
Vastaajien näkemyksen mukaan seuraava arkeen liittyvä arvo oli **mukava ja tilava asunto**. Naiset, korkeimmin koulutetut, suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa asuvat sekä nuorimpaan ikäryhmään (30–35-vuotiaat) kuuluvat vastaajat painottivat mukavan ja tilavan asunnon tärkeyttä.

Kotitöiden tasapuolinen jakaminen ei ollut vastaajille yhtä tärkeää kuin esimerkiksi taloudellisen vastuun tasainen jakaminen. Naiset painottivat kotitöiden tasapuolisen jakamisen tärkeyttä huomattavasti miehiä voimakkaammin. Myös korkeammin koulutetut, pääkaupunkiseudulla asuvat ja nuorimpaan ikäryhmään (30–35-vuotiaat) kuuluvat vastaajat olivat eniten sitä mieltä, että kotitöiden tasapuolinen jakaminen on erittäin tärkeää.

Vastaajat eivät kokeneet **ystäviä** kovin tärkeiksi. Ystäviä piti erittäin tärkeinä noin viidennes vastaajista. Voimakkaimmin ystävien merkitystä korostivat naiset, pääkaupunkiseudulla ja suurissa tai keskisuurissa kaupungeissa asuvat vastaajat. Myös lapsettomat ja nuorimpaan ikäryhmään (30–35-vuotiaat) painottivat ystävien tärkeyttä. Vastaajat siis korostivat voimakkaammin perheeseen ja parisuhteeseen liittyvien asioiden merkitystä.

Sukupuoli oli kaikkein keskeisin näkemyserojen selittäjä. Miesten ja naisten näkemykset erosivat jokaisen arkeen liittyvän arvon kohdalla. Kaikki erot olivat tilastollisesti merkitseviä. Seuraavassa kuviossa on esitetty mies- ja naisvastaajien käsitykset arkeen liittyvien arvojen tärkeydestä 'erittäin tärkeä' -vaihtoehdon mukaisessa järjestyksessä.

Kuvio 4. Miesten ja naisten näkemys arkeen liittyvien arvojen tärkeydestä, %.

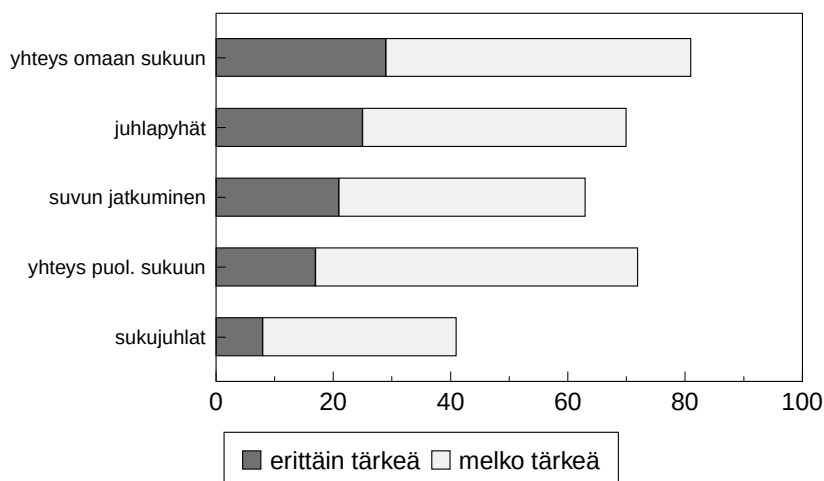

Naiset painottivat arkeen liittyvien arvojen tärkeyttä voimakkaammin kuin miehet. Tästä oli poikkeuksena aktiivinen seksielämä, jonka keskeisyyttä miehet korostivat enemmän. Erityisen voimakkaasti naiset painottivat puolisoiden välisen kunnioituksen tärkeyttä ja ajan riittämisen keskeisyyttä.

3.2.2 Perinteisiin liittyvät arvot

Perinteisiin liittyviin arvoihin tässä selvityksessä kuuluivat yhteydenpito omaan ja puolison sukuun, juhlapyhät ja erilaiset sukujuhlat sekä suvun jatkuminen. Perinteisiin liittyvien arvojen tärkeyttä kysyttiin vain parisuhteessa eläviltä vastaajilta.

Kuvio 5. Vastaajien näkemys perinteisiin liittyvien arvojen tärkeydestä, %.

Perinteisiin liittyvät arvot eivät olleet vastaajille yhtä tärkeitä kuin yleiset, käytännön elämään liittyvät arvot.

Vastaajien näkemykset perinteisiin liittyvien arvojen keskeisyydestä eivät eronneet toisistaan kovin paljoa. Voimakkaimmin vastaajat korostivat **yhteydenpitoa omiin sukulaisiin**. Erityisesti naiset ja vastaajat, joilla oli lapsia, kokivat yhteydenpidon omaan sukuun tärkeäksi (katso kuvio 6).

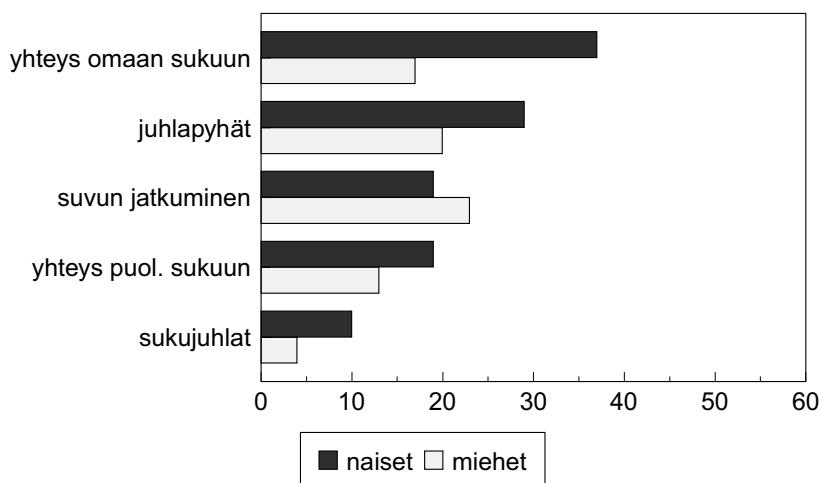
Juhlapyhiin liittyvät perinteet olivat vastaajille seuraavaksi tärkein perinteisiin liittyvä arvo. Juhlapyhiin keskeisyyttä painottivat naiset ja maaseudulla asuvat sekä vastaajat, joilla oli lapsia.

Suvun jatkuminen oli vastaajille lähes yhtä tärkeä asia kuin juhlapyhät. Voimakkaimmin suvun jatkumisen keskeisyyttä korostivat miehet.

Yhteydenpito puolison sukulaisiin ei vastaajien mielestä ollut niin keskeistä kuin yhteydenpito omaan sukulaisiin. Naiset kuitenkin painottivat myös yhteydenpitoa puolison sukulaisiin enemmän kuin miehet. **Sukujuhlat** olivat vastaajille perinteisiin liittyvistä arvoista vähiten tärkeitä. Erityisesti naiset ja vastaajat, joilla oli lapsia, korostivat sukujuhlien merkitystä.

Vastaajien näkemykset perinteisiin liittyvien arvojen tärkeydestä erosivat voimakkaimmin sukupuolen suhteen. Seuraavassa kuviossa on esitetty mies- ja naisvastaajien käsitykset 'erittäin tärkeä' -vaihtoehdon mukaan. Kaikki sukupuolten väliset erot olivat tilastollisesti merkitseviä.

Kuvio 6. Miesten ja naisten näkemykset perinteisiin liittyvien arvojen tärkeydestä, %.

Naiset korostivat huomattavasti miehiä voimakkaammin yhteydenpidon merkitystä omaan sukuun. Naiset painottivat myös yhteydenpitoa puolison sukulaisiin enemmän kuin miehet, mutta ero ei ollut yhtä suuri kuin oman suvun kohdalla.

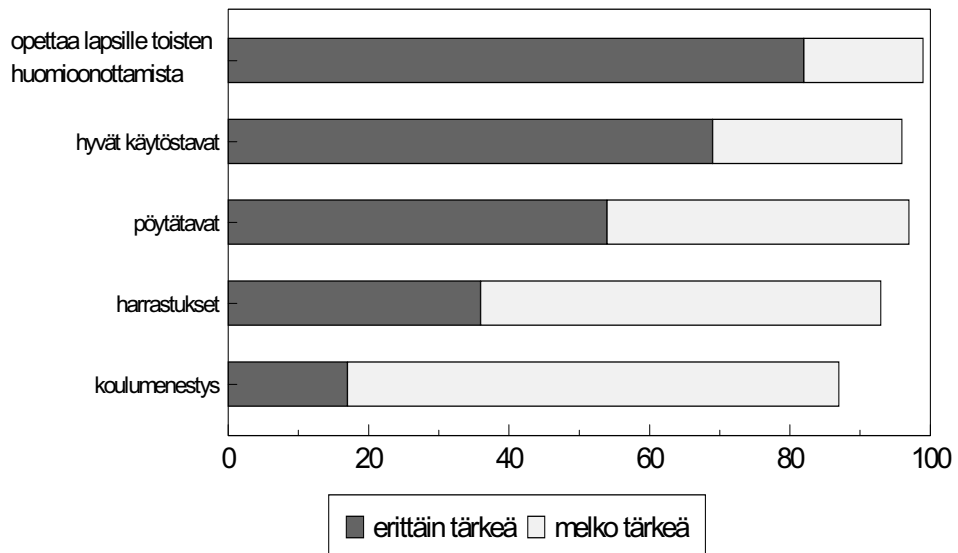
Myös sukuun ja perinteisiin liittyvät juhlapyhät ja sukujuhlat olivat naisille tärkeämpiä kuin miehille. Suvun jatkuminen oli ainoa perinteisiin liittyvä arvo, jota miehet korostivat naisia voimakkaammin.

3.3 Lasten kasvatukseen liittyvät asiat

Lasten kasvatukseen kuuluivat tässä tarkastelussa muun muassa erilaiset lasten käyttäytymiseen liittyvät asiat. Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka keskeisiksi he mielsivät lasten hyvän koulumenestyksen, lasten saamisen harrastusten pariin, hyvien käytösten, pöytätapojen ja toisten huomioonottamisen opettamisen.

Lapsiin liittyvien asioiden tärkeyttä kysyttiin vain vastaajilta, jotka elivät parisuhteessa. Seuraavassa kuviossa on esitetty vastaajien käsitykset lapsiin liittyvien asioiden keskeisyydestä.

Kuvio 7. Vastaajien näkemys lapsiin liittyvien asioiden tärkeydestä, %.

Toisten huomioonottamisen opettaminen lapsille oli vastaajien näkemyksen mukaan tärkeintä. Vastaajat korostivat myös hyvien käytöstapojen opettamista lapsille. Pöytätavatkin olivat vastaajien mielestä keskeisiä. Lasten saamista harrastustoiminnan pariin piti noin neljä kymmenestä vastaajasta erittäin tärkeänä. Hyvää koulumenestystä vastaajat eivät kokeneet yhtä tärkeäksi kuin muita lapsiin liittyviä asioita. Voimakkaimmin painoutuivat siis sosiaalisten taitojen ja ulkoisen käyttäytymisen merkitys.

Lapsiin liittyvien arvojen kohdalla miesten ja naisten näkemyksissä ei ollut tilastollisia eroja. Eroja ei myöskään syntynyt muiden selittävien tekijöiden kohdalla. Vastaajat olivat siis varsin yksimielisiä lapsiin liittyvien arvojen järjestyksestä.

3.4 Yhteenveto elämänarvoista

Kaikista tarkastelluista arvoista voimakkaimmin vastaajat korostivat perheeseen ja parisuhteeseen liittyviä arvoja. Erityisesti perhe-elämä ja puolisoiden välinen kunnioitus olivat vastaajille keskeisiä arvoja. Noin 80 prosenttia koki ne erittäin tärkeiksi. Myös lapsiin liittyvät asiat koettiin merkityksellisiksi.

Arvotarkastelu jaettiin kolmeen luokkaan: yleisiin arvoihin, käytännön elämään koskeviin arvoihin (arkielämään ja perinteisiin liittyvät arvot) ja lapsiin liittyviin asioihin. Vastaajat korostivat yleisten arvojen, parisuhdearvojen ja lapsiin liittyvien asioiden merkitystä. Perinteet eivät olleet heille tärkeitä.

Tärkeimmiksi koetut **yleiset arvot** olivat perhe, työ ja mahdollisuus elää omien arvojen mukaisesti. Perhe oli tärkein, sillä noin kahdeksan kymmenestä vastaajasta koki perheen erittäin tärkeäksi. Perhe ja työ kuvaavat turvallisuutta ja jatkuvuutta, joita vastaajat siis arvostavat. Myös omien arvojen mukaisesti elämisen edustama itsensä toteuttaminen oli vastaajille tärkeää.

Seuraavaksi yleisistä arvoista olivat tärkeimpiä arvostus työelämässä sekä hyvät tulot ja varallisuus. Perheen ulkopuolisilta saatu arvostus ja työuralla eteneminen eivät olleet vastaajille yhtä tärkeitä. Voidaankin siis sanoa, että suomalaiset pitävät sekä perhe-elämää että työtä tärkeinä. Työuralla eteneminen ja

perheen ulkopuolisten ihmisten arvostus eivät ole yhtä keskeisiä asioita.

Arkielämään liittyvistä arvoista vastaajat korostivat erityisesti puolisoiden välisen kunnioituksen merkitystä. Vastaajat painottivat myös ajan riittämistä sekä perheelle että työlle. Tämä kuvastaa perheen ja työn keskeisyyttä ihmisten elämässä. Perhe ja työ eivät sulje toisiaan pois, vaan ne voivat molemmat olla tärkeitä samaan aikaan. Vastaajat siis painottivat perusturvallisuuden tärkeyttä elämässään.

Aktiivisen seksielämän keskeisyyttä painotti noin kolmannes vastaajista. Lähes yhtä moni vastaaja korosti harrastusten tärkeyttä elämässään. Usea vastaaja arvioi taloudellisen vastuun jakamisen olevan hieman tärkeämpää kuin kotitöiden tasapuolinen jakaminen.

Perinteisiin liittyvät arvot eivät olleet vastaajille keskeisiä. Vastaajat korostivat perinteisiin liittyvistä asioista voimakkaimmin yhteydenpitoa omiin sukulaisiinsa. Vastaajien mielestä se oli tärkeämpää kuin yhteydenpito puolison sukulaisiin. Juhlapyhät olivat vastaajille tärkeämpiä kuin sukujuhlat.

Vastaajat kokivat lähes kaikki **lapsiin liittyvät asiat** tärkeiksi. Vastaajat korostivat toisten huomioonottamisen opettamista lapsille voimakkaasti. Myös hyvät käytöstavat koettiin tärkeiksi. Vastaajien näkemyksissä ei korostunut lasten harrastukset keskeisyys yhtä voimakkaasti. Hyvä koulumenestys ei yllättäen ollut vastaajille tärkeää.

Lähes kaikkien arvojen kohdalla vastaajan sukupuoli nousi keskeisimmäksi näkemyserojen selittäjäksi. Miesten ja naisten näkemykset erosivat melkein joka kohdassa. Naiset korostivat useimpien arvojen keskeisyyttä enemmän kuin miehet. Poikkeuksia olivat aktiivinen seksielämä ja suvun jatkuminen, joita miehet painottivat voimakkaammin kuin naiset. Naiset taas korostivat erityisesti puolisoiden välisen kunnioituksen ja ajan riittämisen sekä perheelle että työlle merkitystä.

Vastaajien näkemykset eri asioiden tärkeydestä erosivat joissakin kohdin myös

koulutuksen suhteen. Korkeammin koulutetut vastaajat painottivat enemmän arvojen tärkeyttä. Taloudellisen vastuun tasainen jakautuminen oli poikkeus tästä, sillä kansakoulun käyneet vastaajat korostivat muita koulutusryhmiä voimakkaammin taloudellisen vastuun tasaisen jakamisen keskeisyyttä.

Vastaajat, joilla oli lapsia, painottivat voimakkaimmin useita perinteisiin liittyviä arvoja.

4. Periaatteellinen vastuu

Perheen arkeen liittyy monenlaisia velvollisuuksia, joiden jakaminen puolisoitten kesken voi joskus tuottaa vaikeuksia. Eri tehtävien sanotaan kuuluneen joko miehelle tai naiselle. Muun muassa kaupungistuminen ja naisten työmarkkinoille osallistumisen lisääntyminen ovat kuitenkin kyseenalaistaneet sukupuoliin perustuvan työnjaon.

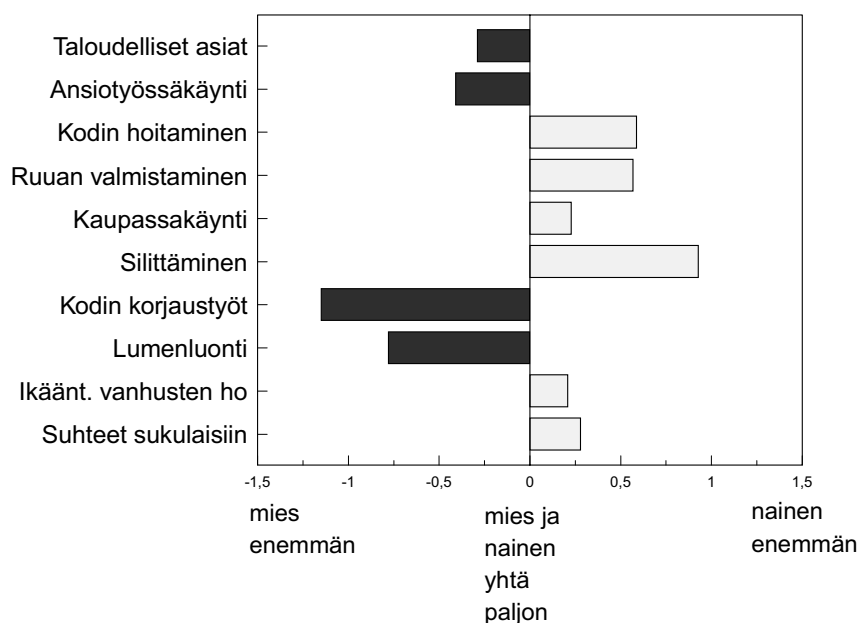
Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien asenteita perheen velvollisuuksien jakamisesta puolisoitten kesken. Ihmisten periaatteellisen käsityksen selvittämiseksi vastaajilta tiedusteltiin, kenen pitäisi heidän mielestään ensisijaisesti hoitaa erilaisia tehtäviä ja velvoitteita perheessä. Käytännön asioita tiedusteltiin vastaajilta erillisellä kysymyksellä. Seuraavassa luvussa (luku 5) käsitellään vastuun jakamista käytännössä.

4.1 Arjen velvollisuuksien jakaminen sukupuolittain

Vastaajien näkemyksissä oli havaittavissa sukupuolen mukaista eriytymistä. Kuviossa 8 on tarkasteltu keskiarvoin kaikkien vastaajien näkemyksiä vastuun jakamisesta miehen ja naisen kesken. Luvussa 4.2 selvitetään vastaajien käsityksiä lapsiin liittyvien velvollisuuksien jakamisesta.

Vastaajien käsityksen mukaan tehtävät jakautuvat sukupuolittain. Perheen talouteen liittyvät asiat koettiin voimakkaammin miehen tehtäväksi. Korjaustyöt olivat myös selvästi miehen vastuulla. Kodin hoitamiseen liittyvien tehtävien katsottiin kuuluvan enemmän naisen velvollisuuksiin, samoin sosiaalisten suhteiden hoitaminen.

Kuvio 8. Vastuun periaatteellinen jakaminen sukupuolittain. Keskiarvot.

Perheen **taloudellisia velvoitteita** kuvasivat kaksi vaihtoehtoa: yleinen 'taloudellisista asioista vastaaminen' ja perheen toimeentuloon liittyvä 'ansiotyön tekeminen perheen talouden turvaamiseksi' (katso kuvio 8). Perinteisesti talouteen liittyvät asiat on mielletty voimakkaammin miehen vastuualueeksi. Tämän selvityksen pohjalta voidaan todeta, että näin on edelleenkin. Varsinkin miehet, maaseudulla asuvat ja yrittäjät korostivat miehen vastuuta taloudesta. Kansakoulun käyneet ja ylioppilaat taas painottivat kaikkein voimakkaimmin molempien sukupuolten yhtä suurta vastuuta taloudesta.

Kotitöihin kuului kaksi kokonaisuutta eli kodin hoitamiseen liittyvät tehtävät ja kodin korjaustyöt. **Kodin hoitamiseen** kuuluvia töitä voidaan kutsua uusintamistöiksi. Uusintamistöiksi kutsutaan kotona tehtäviä hoivatöitä, joka pitää yllä yksilöiden työ- ja elinvoiman jatkuvuutta toistuvien ja aina uudelleen suoritettavien toimien avulla. Tähän luetaan monet kodinhoitoon liittyvät toimet kuten tiskaaminen, siivoaminen, ruuanlaitto. (vrt. Haavio-Mannila 1984, 34, 111-112.) Tässä selvityksessä uusintamistöihin laskettiin kodin hoitaminen (esim. siivoaminen, tiskaaminen, pyykinpesu), ruuan valmistaminen, ruoka-kaupassa käynti ja silittäminen (katso kuvio 8). Vastaajien näkemyksen mukaan suurempi vastuu uusintamistöiden suorittamisesta kuului naiselle. Voimakkaimmin naisen vastuuta korostivat miehet, vähiten koulutusta saaneet, maaseudulla asuvat, yrittäjät ja vastaajat, joilla oli lapsia. Kodin hoitamiseen liittyvistä tehtävistä poikkeuksellinen oli ruokaostosten tekeminen, jonka vastaajat mielsivät selkeimmin kuuluvan sekä miehelle että naiselle.

Vastuu **kodin korjaustöistä** ja fyysisistä tehtävistä taas kuului miehelle (katso kuvio 8). Erityisesti miehet, kansakoulun käyneet, suurissa tai keskisuurissa kaupungeissa ja maaseudulla asuvat vastaajat korostivat kodin korjaustöiden kuuluvan miehelle. Myös työntekijät, yrittäjät ja työttömät painottivat miehen vastuuta.

Perheen **sosiaalisten suhteiden hoitamista** periaatteellisella tasolla kuvasivat 'suhteiden hoitaminen sukulaisiin' ja 'ikäntyneiden vanhempien hoitaminen' (katso kuvio 8). Vastaajien näkemyksen mukaan sosiaalisten suhteiden hoitaminen kuului enemmän naiselle. Varsinkin yrittäjät korostivat naisen suurempaa periaatteellista vastuuta. Vastaajien näkemykset sukulaiskon-taktien ylläpidosta ja ikääntyneiden vanhempien hoitamisesta erosivat hieman.

Miesten mielestä naisen tulisi hoitaa enemmän yhteydenpitoa sukulaisiin, toisaalta taas sekä mies- että naisvastaajat korostivat vastuun ikääntyneiden vanhempien hoidosta kuuluvan molemmille. Vastaajat, joilla oli lapsia, painottivat lapsettomia voimakkaammin naisen suurempaa vastuuta ikääntyneiden vanhempien hoitamisesta.

Sukupuoli nousi keskeisimmäksi näkemyserojen selittäjäksi tarkasteltaessa periaatteellista vastuuta. Taulukossa 1 on esitetty mies- ja naisvastaajien käsitykset keskeisten perhevelvollisuuksien jakamisesta periaatteellisella tasolla.

Taulukko 1. Miesten ja naisten näkemys periaatteellisesta vastuusta, %.

	enemmän mies	mies ja nainen yhtä paljon	enemmän nainen
Taloudelliset asiat			
<i>Mies</i>	36	58	5
<i>Nainen</i>	24	72	4
<i>Yhteensä</i>	29	66	5
Kodin hoitaminen			
<i>Mies</i>	2	47	52
<i>Nainen</i>	1	52	47
<i>Yhteensä</i>	1	50	49
Silittäminen			
<i>Mies</i>	3	25	72
<i>Nainen</i>	1	34	65
<i>Yhteensä</i>	2	30	68
Kodin korjaustyöt			
<i>Mies</i>	90	9	1
<i>Nainen</i>	80	19	1
<i>Yhteensä</i>	84	15	1
Suhteet sukulaisiin			
<i>Mies</i>	2	67	31
<i>Nainen</i>	2	80	19
<i>Yhteensä</i>	2	74	24
Ikääntyneiden vanhempien hoito			
<i>Mies</i>	2	77	21
<i>Nainen</i>	2	80	19
<i>Yhteensä</i>	2	79	20

Vastaajien mielestä useimmat tehtävät olivat periaatteessa sekä miehen että naisen vastuulla. Vastaajien ollessa eri mieltä tästä he korostivat perinteisestä sukupuolijakoa. Tällöin talous kuuluu miehelle ja kodinhoito sekä sosiaaliset suhteet naiselle. Vastaajien näkemyksistä erottui kaksi työtä, jotka olivat kaikkein selkeimmin sukupuolittain jakautuneet. Kodin korjaustyöt kuuluvat miehelle ja silittäminen on naisen töitä.

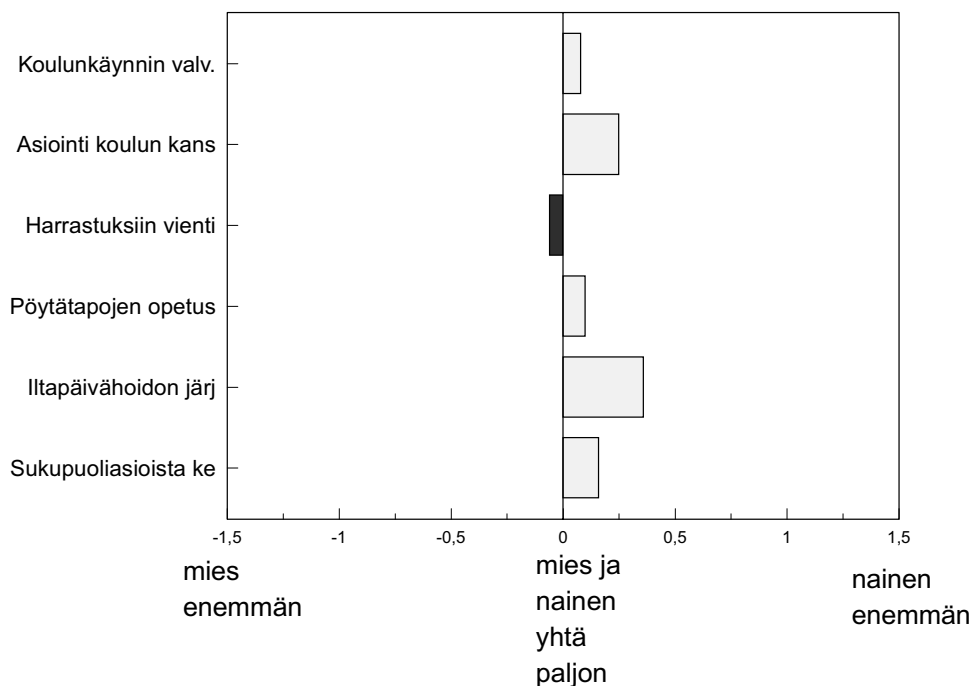
4.2 Lapsiin liittyvät työt ja velvollisuudet

Tässä selvityksessä lasten kasvatukseen ja arkielämään lasten kanssa liittyviä tehtäviä kuvasivat lasten iltapäivähoidon järjestäminen, lasten vieminen harrastuksiin, lasten koulumenestyksen seuraaminen, asioiden hoitaminen lasten koulun kanssa, sukupuoliasioista kertominen ja pöytätapojen opettaminen lapsille.

Edellisessä luvussa (4.1) todettiin, että vastaajien näkemyksen mukaan miehillä ja naisilla on omat vastuualueensa. Sen sijaan lapsiin liittyvien asioiden kohdalla velvollisuuksien jakautuminen sukupuolittain ei ole yhtä selkeää. Vastaajien näkemysten mukaan molempien puolisoiden tulisi kantaa lähes yhtä suuri vastuu lasten hoitamisesta, vaikkakin naiselle kuului hieman suurempi vastuu, esimerkiksi lasten iltapäivähoidon järjestämisestä.

Seuraavassa kuviossa on esitetty keskiarvoin vastaajien näkemys vastuun jakamisesta eräissä arkeen ja lasten kasvatukseen liittyvissä asioista.

Kuvio 9. Vastuun periaatteellinen jakaminen lapsia koskevissa asioissa. Keskiarvot.

Valtaosa vastaajista korosti periaatteellisella tasolla molempien sukupuolten tasapuolista osallistumista lasten kasvatukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Vastuu lapsiin liittyvissä asioissa painottui kuitenkin hieman enemmän naiselle, paitsi lasten harrastuksiin viemisen vastaajat katsoivat kuuluvan enemmän miehelle.

Reilut yhdeksän kymmenestä vastaajasta halusi miehen ja naisen ottavan yhtä paljon vastuulleen **lasten koulumenestyksen seuraamisen**.

Kolme neljästä vastaajasta koki **asioiden hoitamisen lasten koulun kanssa** olevan sekä miehen että naisen asia. Naisen vastuuta korostivat erityisesti miehet, kansakoulun käyneet ja vastaajat, joilla oli lapsia.

Reilut 80 prosenttia arvioi **lasten harrastuksiin viemisen** kuuluvan molemmille sukupuolille tasapuolisesti. Miesvastaajat ja kansakoulun käyneet pai-

nottivat enemmän miehen vastuuta. Vastaajien, joilla oli lapsia, näkemykset hajaantuivat niin, että osa heistä korosti miehen suurempaa vastuuta ja osa naisen suurempaa vastuuta.

Pöytätapojen opettaminen oli sekä miehen että naisen tehtävä lähes 90 prosentin mielestä. Pöytätapojen opettamisen kokivat enemmän naisen tehtäväksi kansakoulun käyneet ja vastaajat, joilla oli lapsia.

Vähän alle 70 prosenttia vastaajista halusi miehen ja naisen olevan yhtälailla vastuussa **lasten iltapäivähoidon järjestämisestä**. Naisen suurempaa vastuuta painottivat kuitenkin erityisesti miehet, vähiten koulutusta saaneet, yrittäjät ja vastaajat, joilla oli lapsia.

Alle 70 prosenttia vastaajista arvioi, että molempien sukupuolten tulisi **informoida lapsia sukupuoliasioista** yhtä paljon. Miehet, kansakoulun käyneet ja vanhimpiin ikäryhmiin kuuluvat vastaajat korostivat naisen vastuuta voimakkaimmin.

4.3 Yhteenveto periaatteellisesta vastuusta

Vastaajien periaatteelliset näkemykset perheen sisäisestä työnjaosta noudattelivat varsin voimakkaasti perinteisiä sukupuolirooleja. Talous ja kodin korjaustyöt ovat enemmän miehen aluetta, kodin hoitaminen taas kuuluu enemmän naiselle. Sosiaalisten suhteiden hoitaminen on sekä miehen että naisen asia, mutta naisen vastuu kuitenkin painottuu enemmän. Yllättäen vastaajat korostivat lapseen liittyvän periaatteellisen vastuun kohdalla voimakkaasti molempien puolisojen vastuuta. Lapset ja heidän hoitamisensa olivat siis kummankin asia.

Vastuu taloudesta oli vastaajien näkemyksen mukaan lähinnä yhteinen. Jos vastuu taloudesta ei kuulunut molemmille sukupuolille, oli se miehen aluetta. Taloudellinen vastuu ei missään tapauksessa kuulunut yksin naiselle. Näin oli sekä käytännön taloudellisten asioiden hoitamisen että ansiotyössäkäynnin kohdalla.

Vastaajat katsoivat erilaisten perheen arkeen liittyvien lähes jokapäiväisten toimien kuuluvan enemmän naiselle. Uusintamistöiksi lasketut vaihtoehdot kysymyksessä olivat **kodin hoitaminen** (esim. siivoaminen, tiskaaminen, pyykkien peseminen), ruuan valmistaminen, kaupassakäynti ja silittäminen. Nämä kuvasivat arkielämään liittyviä usein tapahtuvia ja toistuvia töitä. Vastaajien näkemyksen mukaan nämä kuuluivat naiselle, varsinkin silittäminen oli erittäin selkeästi naisen työtä. Ruokaostosten tekeminen oli poikkeus muista kodin hoitamiseen liittyvistä tehtävistä, sillä vastaajat korostivat sen kuuluvan enemmän sekä miehelle että naiselle.

Kodin korjaustyöt arvioitiin selkeästi enemmän miehen velvollisuudeksi.

Vastaajien mielestä perheen **sosiaalisten suhteiden hoitaminen** oli pääasias-
sa yhteinen asia. Kun asiasta oltiin eri mieltä vastuu sosiaalisista suhteista
kuului naiselle.

Vastaajat olivat suhteellisen yhtä mieltä molempien sukupuolten yhtä suuresta
vastuusta erilaisissa **lapsiin liittyvissä velvoitteissa**. Lapset siis halutaan kas-
vattaa yhdessä.

Sukupuoli oli keskeinen vastaajien näkemyserojen selittäjä periaatteellista vas-
tuuta tarkasteltaessa. Lähes kaikkien eri vaihtoehtojen kohdalla vastaajien
käsitykset erosivat sukupuolen mukaan. Suhtautuminen ikääntyneiden van-
hempien hoitamiseen oli poikkeus. Sekä naiset että miehet korostivat
ikääntyneiden vanhempien hoitamisen kuuluvan molemmille sukupuolille.

Miehet korostivat naisia voimakkaammin vastuun taloudesta kuuluvan mie-
helle. Naiset taas painottivat talouden olevan molempien sukupuolten vas-
tuulla. Sekä mies- että naisvastaajat arvioivat vastuun kodin hoitamisesta kuu-
luvan enemmän naiselle kuin miehelle, vaikkakin noin puolet halusi vastuun
jakautuvan tasan. Miehet painottivat vielä voimakkaammin vastuun kuuluvan
naisille kuin naisvastaajat. Molempien sukupuolten edustajat arvioivat kodin
korjaustöiden kuuluvan miehelle. Miesvastaajat painottivat voimakkaammin
sukulaissuhteiden hoitamisen kuuluvan naiselle.

Myös koulutus erotteli vastaajia. Erityisen mielenkiintoista oli, että kansakoulun käyneet vastaajat korostivat muita ryhmiä voimakkaammin taloudellisten asioiden hoitamisen kuuluvan molemmille sukupuolille. Talouteen liittyviä tehtäviä lukuunottamatta korkeammin koulutetut vastaajat korostivat voimakkaammin molempien sukupuolten yhtä suurta vastuuta.

Vastaajien näkemykset periaatteellisesta vastuusta erosivat sukupuolen ja koulutuksen lisäksi myös asuinpaikkakunnan koon mukaan. Maaseudulla asuvat korostivat voimakkaasti perinteistä sukupuolijakoa. Pääkaupunkiseudulla asuvat vastaajat olivat enemmän sukupuolten tasa-arvon kannalla.

Asuinpaikkakunnan koon lisäksi vastaajien näkemykset sukupuolten vastuusta muuttivat kun heillä oli lapsia. Lapsettomat vastaajat korostivat voimakkaammin miehen ja naisen yhtä suurta vastuuta. Vastaajat, joilla oli lapsia, taas painottivat enemmän perinteistä sukupuoliin perustuvaa työnjakoa.

Yrittäjät suhtautuivat sukupuolien työnjakoon varsin perinteisesti. He korostivat voimakkaasti naisen suurempaa vastuuta perinteisesti naisille kuuluvissa töissä ja miesten vastuuta heidän perinteisissä tehtävissään. Tämä ei selity pelkästään yrittäjien sukupuolijakaumalla, sillä yrittäjävastaajien joukossa oli miehiä 60 prosenttia ja naisia 40 prosenttia.

5. Vastuu käytännössä

Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien näkemyksiä käytännössä toteutuneesta työnjaosta heidän perheessään. Ensin (luku 5.1) selvitetään yleisesti vastaajien käsitystä velvollisuuksien jakautumisen määrästä puolisoiden kesken. Tämän jälkeen luvussa 5.2 tarkastellaan sitä, kuka todella hoitaa eri tehtävät ja työt.

Kun tarkastellaan vastaajien näkemyksiä käytännön työnjaosta perheessä, on muistettava että vastaukset eivät välttämättä vastaa täysin todellisuutta. Kyseessä ovat vastaajien subjektiiviset käsitykset siitä, kuinka erilaiset tehtävät ja velvollisuudet ovat jakautuneet heidän perheessään. Yksilöt saattavat korostaa omaa tekemistään enemmän kuin itse asiassa hoitavat tehtäviä todellisuudessa. Toisaalta taas vastaajat voivat kaunistella vastauksiaan korostaen molempien puolisoiden yhteistä vastuuta enemmän kuin käytäntö perheessä edellyttäisi. Tarkoituksena tässä onkin tarkastella vastaajien käsityksiä oman perheensä käytännöstä. Toisenlainen lähestymistapa olisi ollut mahdollinen, jos olisi haluttu tutkia perheessä todella toteutunutta työnjakoa. Esimerkiksi ajankäyttötutkimuksissa on pyritty tarkastelemaan suomalaisten palkkatyöhön ja kotitöihin käyttämää aikaa eri näkökulmasta (vrt. esim. Niemi ja Pääkkönen 1992).

5.1 Tehtävien ja velvollisuuksien määrä puolisoiden kesken

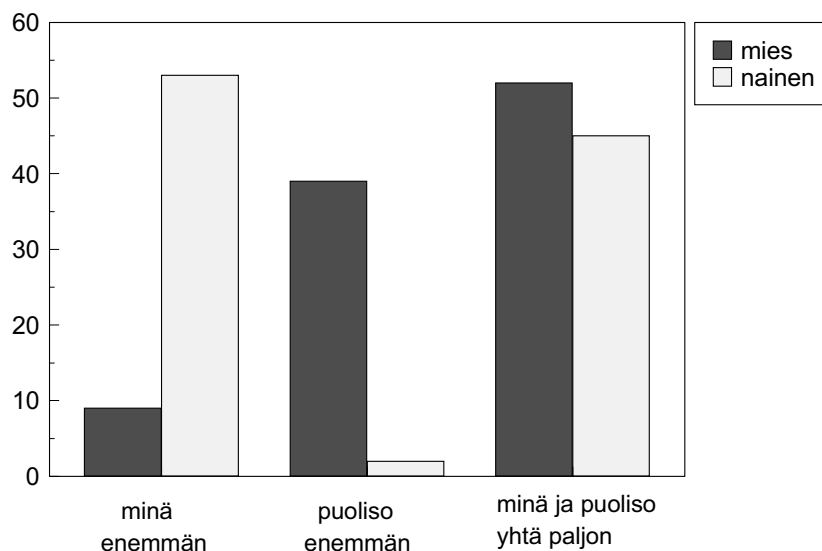
Perhebarometrin kyselylomakkeessa vastaajilta tiedusteltiin, kuinka paljon he arvioivat hoitavansa perheeseensä liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista puolisoonsa verrattuna. Vastausvaihtoehdot olivat 'hoidan enemmän kuin

puolisoni’, ‘puolisoni hoitaa enemmän kuin minä’ ja ‘hoidan yhtä paljon kuin puolisoni’. Kysymys esitettiin vain parisuhteessa eläville vastaajille.

Lähes puolet vastaajista arvioi käytännössä hoitavansa puolisonsa kanssa yhtä paljon perheen velvollisuuksia ja tehtäviä. Enemmän kuin puolisonsa ilmoitti hoitavan reilu kolmannes vastaajista. 17 prosenttia vastaajista kertoi puolison kantavan suuremman vastuun erilaisista perheeseen liittyvistä velvollisuuksista ja tehtävistä.

Vastaajien näkemykset velvollisuuksien jakautumisesta erosivat selkeästi sukupuolen mukaan. Seuraavassa kuviossa on esitetty mies- ja naisvastaajien näkemykset tehtävien ja velvollisuuksien määrän jakautumisesta perheessään.

Kuvio 10. Vastaajien käsitys siitä, kuinka paljon velvoitteita hän hoitaa verrattuna puolisoonsa, %.

Yli puolet naisvastaajista koki hoitavansa enemmän velvollisuuksia kuin puolisonsa. Sen sijaan miehistä vain joka kymmenes miesvastaaja arvioi kantavansa puolisoaan enemmän vastuuta perheeseen liittyvistä velvollisuuksista ja tehtävistä. Yhtä paljon velvoitteita puolisonsa kanssa ilmoitti hoitavansa 45 prosenttia naisvastaajista ja 53 prosenttia miesvastaajista.

Perheen sisäistä työnjakoa käytännössä tarkasteltiin kysymällä vastaajilta, kuka heidän perheessään yleensä huolehtii erilaisista töistä ja tehtävistä. Vastausvaihtoehtoina olivat 'minä', 'puoliso', 'minä ja puoliso', 'joku muu' sekä 'ei koske minua'. Kysymysten joukossa oli useita eri velvollisuuksia kuvaavia tehtäviä. Kysymysvaihtoehtoisissa toistuivat samat velvollisuudet kuin edellisessä luvussa käsitellyissä asennekysymyksissä (katso edellinen luku 4). Vaihtoehdot kuvasivat siis perheen taloudellisiin asioihin, kodin hoitamiseen ja korjaustöihin sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä velvoitteita. Myös arkielämään lasten kanssa ja lasten kasvatukseen liittyvät vaihtoehdot olivat mukana.

Kysymykset perheen todellisesta työnjaosta esitettiin vain vastaajille, jotka elivät parisuhteessa. Näin tehtiin, koska tarkoituksena oli saada selville vastaajien käsitys käytännön tilanteesta eikä kuvitteellista arviota mahdollisesta työnjaosta. Kysymys haluttiin esittää myös lapsettomille vastaajille, sillä työn jakaminen puolisoitten välillä koskee yhtä lailla heitä kuin vastaajia, joilla on lapsia.

Kaikkia vaihtoehtoja yleisesti tarkasteltaessa havaittiin, että vastaajat painottivat omaa tekemistään hieman enemmän kuin puolisonsa. Tämä ilmeni kun verrattiin miesten ja naisten vastauksia toisiinsa sen mukaan, mitä heidän omasta mielestään kukin perheessä tekee. Naiset ilmoittivat tekevänsä enemmän kuin miehet arvioivat puolisonsa tekevän ja päinvastoin. Kun tarkastellaan esimerkiksi siivoamista, naisista 59 prosenttia ilmoitti siivoavansa ja miehistä 46 prosenttia arvioi puolisonsa siivoavan. Seuraavassa taulukossa on esitetty mies- ja naisvastaajien näkemykset siitä, kuka heidän perheessään yleensä hoitaa työn. Taulukkoon on poimittu eräitä keskeisiä perheen töitä.

Taulukko 2. Vastaajien näkemys sukupuolen mukaan siitä, kuka hoitaa työt perheessä, %

Perheen taloudellisten asioiden hoitaminen (Laskujen maksaminen)

	Miehet ilmoittivat			Naiset ilmoittivat		
	Minä teen	Puoliso tekee	Yhdessä	Minä teen	Puoliso tekee	Yhdessä
Laskujen maksu	33	21	46	35	25	40
Pyökinpesu	5	68	27	79	1	19
Siivous	5	46	48	59	2	38
Ruuanlaitto	12	51	37	59	4	37
Ruokaostokset	14	30	56	40	7	54
Yhteydenpito sukulaisiin	4	33	62	33	2	64
Kodin korjaustyöt	79	4	16	4	72	24

Perheen taloudellisiin velvoitteisiin kuuluu laskujen maksaminen. Tässä laskujen maksaminen edustaa siis periaatteellisen vastuun ensimmäistä kohtaa (katso luku 4.1). Asennetasolla taloudellisten asioiden hoitaminen kuului vastaajien mielestä enemmän miehen vastuulle. Vastaajien näkemykset käytännön tilanteesta eivät tue tätä käsitystä. Molempien sukupuolten edustajista noin kolmannes arvioi itse maksavansa perheen laskut. Toisaalta vastaajien näkemyksen mukaan laskujen maksaminen hoidettiin pitkälti yhdessä.

Miesten ja naisten näkemyksissä ei ollut juurikaan eroa siinä, kuka yleensä heidän perheessään hoitaa laskujen maksamisen. Sekä miehistä että naisista kolmannes ilmoitti yleensä itse maksavansa perheen laskut. Naisia hieman useampi mies arvioi puolisoitten maksavan perheen laskut yleensä yhdessä.

Kotityöt käytännössä

Kotitöihin kuuluvat kodin hoitaminen ja korjaustyöt. Vastaajat korostivat asennetasolla naisten vastuuta kodin hoitamisesta ja siihen liittyvistä tehtävistä. Miesten vastuulle taas kuuluivat erilaiset korjaustyöt (katso luku 4.1).

Vastaajien näkemysten mukaan naiset vastaavat kodin hoitamiseen liittyvistä töistä myös käytännössä enemmän kuin miehet. Kodin korjaustyöt taas ovat selkeästi enemmän miehen aluetta.

Tässä yhteydessä **kodin hoitamiseen** kuuluvat monenlaiset työt, kuten siivoaminen, tiskaaminen, ruuan laittaminen, ruokaostosten tekeminen, pyykkien pesu ja silittäminen.

Vastaajien mielestä nainen hoitaa useammin ruuan valmistamisen kuin mies tai puoliso yhdessä. Noin puolet sekä mies- että naisvastaajista arvioi naisen yleensä valmistavan ruuan.

Noin puolet vastaajista arvioi, että heidän perheessään ruokaostokset suoritetaan yhdessä. Sekä nais- että miesvastaajista noin kolmannes ilmoitti naisen yleensä hoitavan ruokaostosten tekemisen.

Monet kodinhoitoon liittyvät työt olivat pitkälti naisen vastuulla. Miesvastaajat korostivat naisvastaajia voimakkaammin hoitavansa yhdessä puolisonsa kanssa useita tehtäviä.

Taulukossa 2 erottuu kaksi selkeää tehtäväkokonaisuutta. Toinen on pyykinpesu ja toinen kodin korjaustyöt. Pyykkien pesu oli selkeästi naisen vastuulla. Melkein seitsemän kymmenestä miesvastaajasta arvioi puolisonsa hoitavan pyykkäämisen heidän perheessään. Naisvastaajista vielä useampi (lähes kahdeksan kymmenestä) ilmoitti pesevänsä perheensä pyykit yksin. Vastaajien näkemyksen mukaan **kodin korjaustyöt** tekee yleensä mies. Noin kahdeksan kymmenestä vastaajasta arvioi miehen hoitavan korjaustyöt heidän perheessään. Naisvastaajista hieman useampi kuin miesvastaajista arvioi, että kodin korjaustyöt hoidetaan yhdessä. Korjaustyöt painottuivat kuitenkin selkeästi miehen alueeksi.

Sosiaaliset suhteet

Vastaajien näkemyksissä painottui jonkin verran enemmän naisen vastuu sosiaalisista suhteista. Noin kolmannes vastaajista arvioi naisen yleensä hoitavan suhteita sukulaisiin. Nainen hoiti miestä useammin myös suhteita perheen yhteisiin ystäviin. Muuten sosiaaliset suhteet hoidettiin yhdessä.

Lapset

Vastuu perheen arjessa

Enemmistö vastaajista arvioi puolisoiden yhdessä hoitavan lapsiin liittyviä velvollisuuksisia. Naisvastaajat korostivat miesvastaajia voimakkaammin hoitavansa itse enemmän lapsiin liittyviä asioita. Seuraavassa taulukossa on esitetty vastaajien näkemykset siitä, kuka hoitaa lapsiin liittyviä asioita käytännössä.

Taulukko 3. Vastaajien näkemys sukupuolen mukaan siitä, kuka hoitaa lapsiin liittyviä velvollisuuksia käytännössä, %.

Lapsiin liittyvien velvollisuuksien kohdalla sukupuolien välinen ero ei korostu yhtä voimakkaasti kuin muiden velvollisuuksien kohdalla. Molemmat sukupuolet hoitavat lasten hoitoon liittyviä asioita, vaikkakin nainen miestä enem-

	Miehet ilmoittivat			Naiset ilmoittivat		
	Minä teen	Puoliso tekee	Yhdessä	Minä teen	Puoliso tekee	Yhdessä
Yöheräämiset	8	51	42	61	4	35
Iltapäivähoidon järjestäminen	5	46	49	47	3	49
Pukeminen	2	40	58	49	1	50
Satujen lukeminen	10	30	60	42	4	54
Nukuttaminen	10	27	63	37	4	59
Kuljetus päiväkotiin	17	24	59	34	12	54
Pöytätapojen opettaminen	4	12	84	26	0	74
Koulumenestyksen seuraaminen	4	15	81	24	1	75
ATK:n opettaminen	45	17	38	24	46	31

män. Naisen vastuulla ovat erityisesti pienten lasten yöheräämiset.

Pääasiassa lapset hoidetaan yhdessä. Miesvastaajat korostivat naisia enemmän hoitavansa asioita yhdessä puolisonsa kanssa.

5.3 Yhteenveto tehtävien ja velvolli-

suuksien jakamisesta käytännössä

Naiset kokivat tekevänsä enemmän perheeseen liittyviä töitä kuin puolisonsa. Miehetkin myönsivät, että heidän puolisonsa hoitaa enemmän kuin he itse.

Miesten ja naisten työt ovat yhä olemassa. Näin havaittiin kun tarkasteltiin vastaajien käsitystä siitä, kuka todellisuudessa hoitaa eri velvollisuudet perheessä. Kodinhoito kuuluu naiselle ja kodin korjaustyöt miehelle.

Vastaajien oman käsityksen mukaan **taloudellisten asioiden hoitaminen** ei käytännössä jakautunut sukupuolen mukaan perheessä. Vastaajien käsityksen mukaan sukupuolten välillä ei ollut voimakkaita eroja siinä, kuka käytännössä maksaa laskut. **Kodin hoitaminen** ja **korjaustyöt** olivat taas varsin pitkälle jakautuneet sukupuolittain. Naiset tekivät miehiä useammin kodin hoitamiseen liittyviä töitä. Miehet taas yleensä huolehtivat kodin korjaustöistä. Noin kuusi kymmenestä vastaajasta arvioi, että **sosiaaliset suhteet** heidän perheessään hoidetaan yhdessä. Nainen oli kuitenkin se, joka yleensä hoitaa sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen. Vastaajien näkemyksen mukaan suurin osa **lapsiin liittyvistä velvollisuuksista** hoidettiin yhdessä.

Keskeisiä tuloksia vastuun jakamisessa käytännössä oli vastaajien omaa tekemistään korostava näkemys. Oma tekeminen tuntui merkityksekkäämmältä kuin puolison, joten sekä mies että naisvastaajat arvioivat kantavansa jonkin verran enemmän vastuuta kuin puolisonsa.

Sekä mies- että naisvastaajat korostivat 'omaa reviiriään'. Tämä ilmeni siinä, että naiset painottivat vastuutaan kodin hoidosta enemmän kuin miehet ja miehet taas korostivat tekevänsä kodin korjaustyöt enemmän kuin naiset arvioivat. Vastaajat siis myös halusivat painottaa omia vastuualueitaan. Toisaalta kuitenkin miehet painottivat naisia voimakkaammin yhdessä tekemistä.

6. Parisuhteen arki

Tässä luvussa tarkastellaan asioita, joita voidaan parhaiten luonnehtia parisuhteen arkeen kuuluviksi. Ensin selvitetään vastaajien tyytyväisyyttä perheensä työnjakoon (luku 6.1.1) ja sitten vastaajien näkemystä siitä, ovatko velvollisuudet heidän perheessään jakautuneet epätasaisesti (luku 6.1.2). Ensimmäisen lapsen syntymän tuomaa muutosta vanhempien elämään selvitetään luvussa 6.2. Tämän jälkeen tarkastellaan vastaajien käsityksiä parisuhteensa ristiriidoista (luku 6.3).

6.1. Työnjako perheessä

Tässä luvussa tarkastellaan perheen sisäistä työnjakoa. Luvussa 6.1.1 tarkastellaan sitä, kuinka tyytyväisiä vastaajat olivat töiden jakautumiseen perheessään. Tämän jälkeen (luku 6.1.2) selvitetään vastaajien käsitystä siitä, kuinka tasaisesti velvollisuudet ovat heidän perheessään jakautuneet puolisoiden kesken.

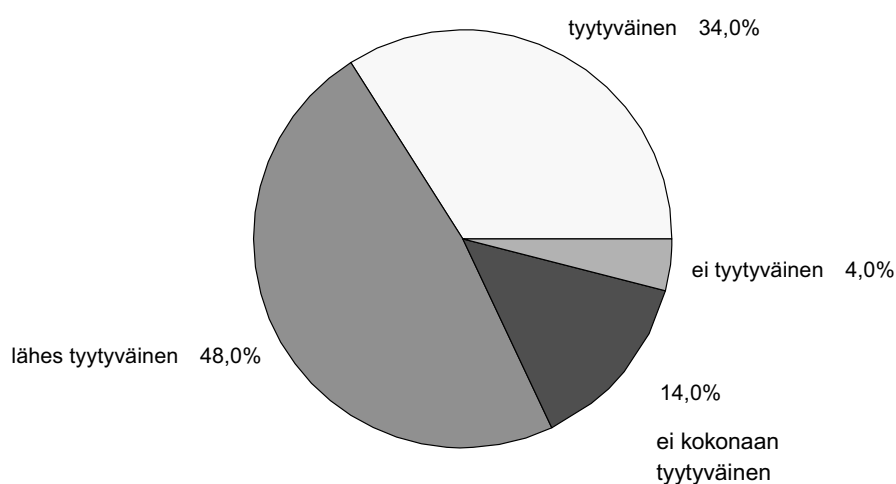
6.1.1 Tyytyväisyys työnjakoon

Vastaajilta tiedusteltiin, olivatko he tyytyväisiä perheensä tehtävien ja velvollisuuksien jakotapaan. Vastausvaihtoehtoja olivat 'kyllä', 'lähestulkoon', 'en kokonaan' ja 'en'. Tässä kysymyksessä ei siis tiedusteltu millainen oli perheen työnjako, vaan haluttiin tietää vastaajien tyytyväisyys perheensä olemassaolevaan työnjakoon.

Kysymys esitettiin vain parisuhteessa eläville vastaajille, jotta vastaajien näkemykset perustuisivat todelliseen työnjakoon käytännössä.

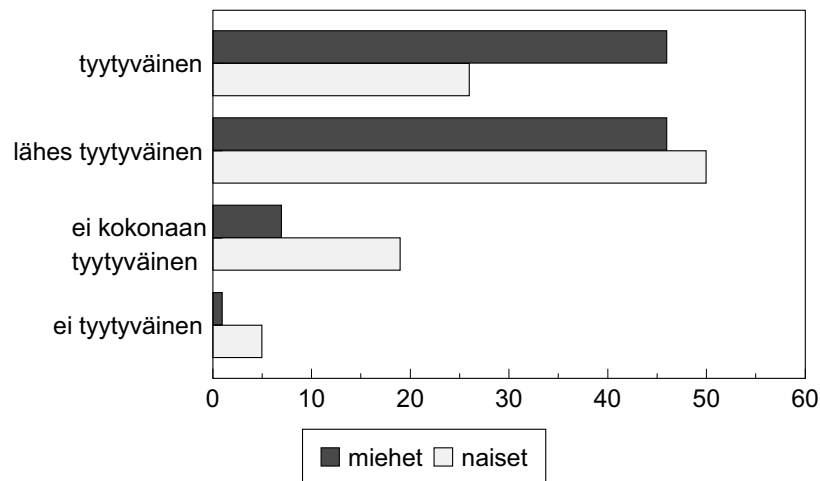
Valtaosa (80 prosenttia) vastaajista ilmoitti olevansa tyytyväisiä tapaan, jolla tehtävät ja velvollisuudet on jaettu heidän perheessään (sisältää tyytyväiset ja lähes tyytyväiset). Vain 4 prosenttia vastaajista ei ollut tyytyväisiä tapaan, jolla velvollisuudet on perheessä jaettu.

Kuvio 11. Tyytyväisyys tapaan jakaa velvollisuudet perheessä, %.

Miehet näyttivät olevan naisia tyytyväisempiä perheessä vallitsevaan tapaan jakaa velvollisuudet ja työt. Tyytymättömyys perheen työnjakoon oli yleisempää naisilla kuin miehillä. Vertaa kuvioon 12.

Kuvio 12. Miesten ja naisten tyytyväisyys tapaan jakaa velvollisuudet perheessä, %.

Vastaajien näkemykset tyytyväisyydestä perheensä työnjakoon eivät eronneet koulutuksen eivätkä asuinpaikan koon mukaan. Sukupuoli oli siis keskeinen vastaajien käsitysten erottelija ja selittäjä.

6.1.2 Velvollisuuksien epätasainen jakautuminen

Vastaajilta tiedusteltiin, onko joidenkin asioiden tekeminen jakaantunut epätasaisesti heidän perheessään. Kysymys sisälsi kaikki keskeiset osa-alueet, joita on käsitelty myös aiempien lukujen kohdalla. Näitä olivat kotityöt (kodin hoitaminen ja korjaustyöt), käytännön raha-asioiden hoitaminen ja vastuu taloudesta yleensä sekä kasvatusvastuu lapsista. Kysymys esitettiin vain parisuhteessa asuville vastaajille.

Valtaosa vastaajista ilmoitti, että velvollisuudet on jaettu tasaisesti heidän perheessään, kolmanneksen kuitenkin pitäessä niiden jakoa epätasaisena. Vastaajien näkemykset jaon tasaisuudesta erosivat sukupuolen mukaan tilastolli-

sesti merkitsevästi. Miehistä noin 10 prosenttiyksikköä enemmän kuin naisista oli sitä mieltä, että heidän perheessään velvoitteet on jaettu tasan.

Tarkasteltaessa vastuun eri osa-alueita lähes kuusi kymmenestä vastaajasta arvioi, että osa kotitöistä on jaettu epätasaisesti hänen perheessään. Etenkin naiset, ylioppilaat ja pääkaupunkiseudulla asuvat vastaajat olivat sitä mieltä, että osa kotitöistä oli jakautunut epätasaisesti. Naisista suurempi osa arvioi myös kasvatustuun lapsista jakautuneen epätasaisesti.

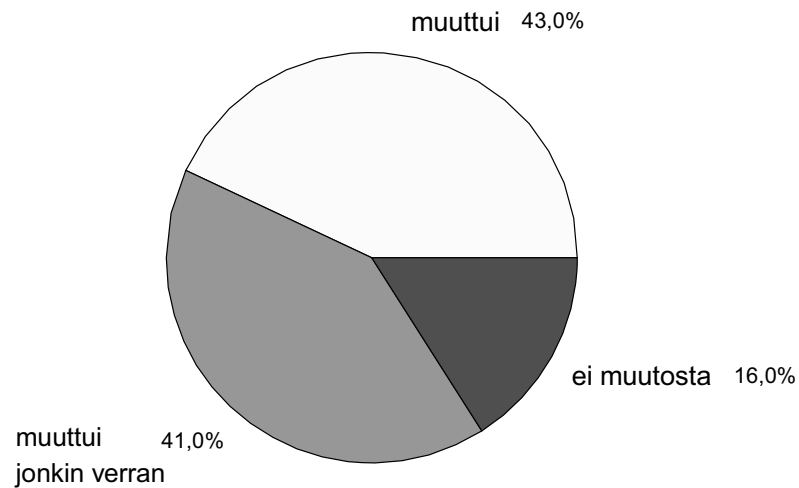
Talouteen liittyvät asiat olivat poikkeus, sillä mies- ja naisvastaajien näkemyksissä taloudellisen vastuun jakautumisesta ei juurikaan ollut eroja. Kumminkin kokivat taloudellisten asioiden hoitamisen jakautuneen perheessään varsin tasaisesti.

6.2. Lapsen tuoma muutos

Lapsen saaminen mullistaa vanhempien arkielämää monilla tavoin. Perhebarometrissa haluttiin tarkastella, kuinka voimakkaaksi ihmiset muutoksen kokevat. Vastaajilta tiedusteltiin heidän näkemystään elämän muutoksesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Kysymys esitettiin vain vastaajille, joilla oli vastaushetkellä lapsia.

Yli kahdeksan kymmenestä vastaajasta arvioi elämässään tapahtuneen muutoksia ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Vain 16 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei heidän parisuhteensa muuttunut ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen ollenkaan.

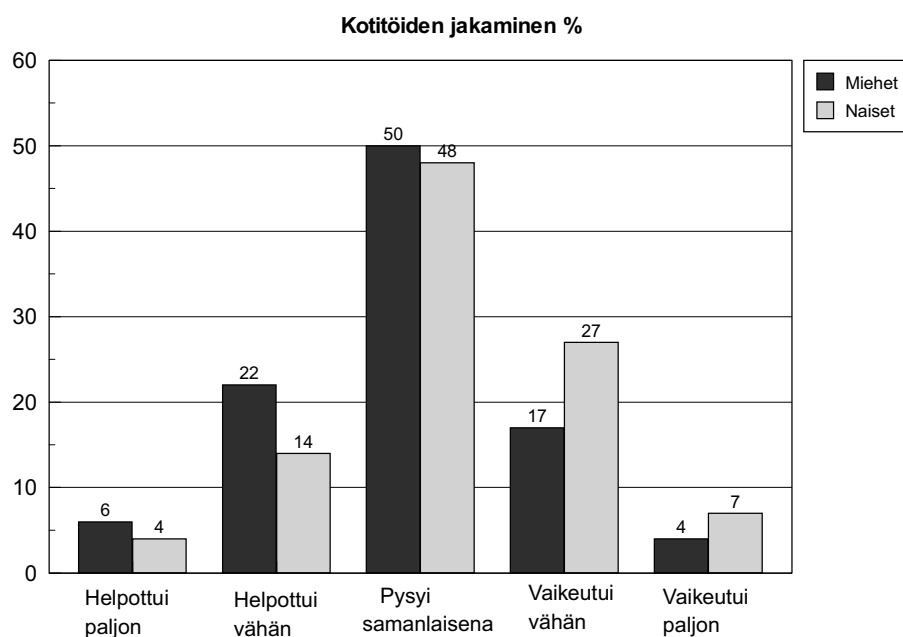
Kuvio 13. Vastaajien käsitys elämän muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen, %.

Vastaajilta tiedusteltiin myös, kuinka voimakkaasti he kokivat erilaisten elämän ja arkeen liittyvien asioiden muuttuneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Näin selvitettiin vastaajien käsityksiä muutoksen suunnasta. Tämän vuoksi vastausvaihtoehdot vaihtelivat skaalalla positiivisesta negatiiviseen, esimerkiksi ajankäytön muuttumisen kohdalla vaihtoehdoin “selkiintyi-vaikeutui”.

Suurin osa vastaajista koki monien asioiden muuttuneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Erityisen voimakkaasti he painottivat elämän arvojensa syventyneen lapsen saannin jälkeen. Jotkut muutokset koettiin myös kielteisinä. Tätä kuvaa muun muassa se, että lähes puolet vastaajista arvioi ajankäytön hoitamisen vaikeutuneen. Seuraavissa kuvioissa on esitetty vastaajien näkemykset eräiden keskeisten asioiden muuttumisesta sukupuolittain.

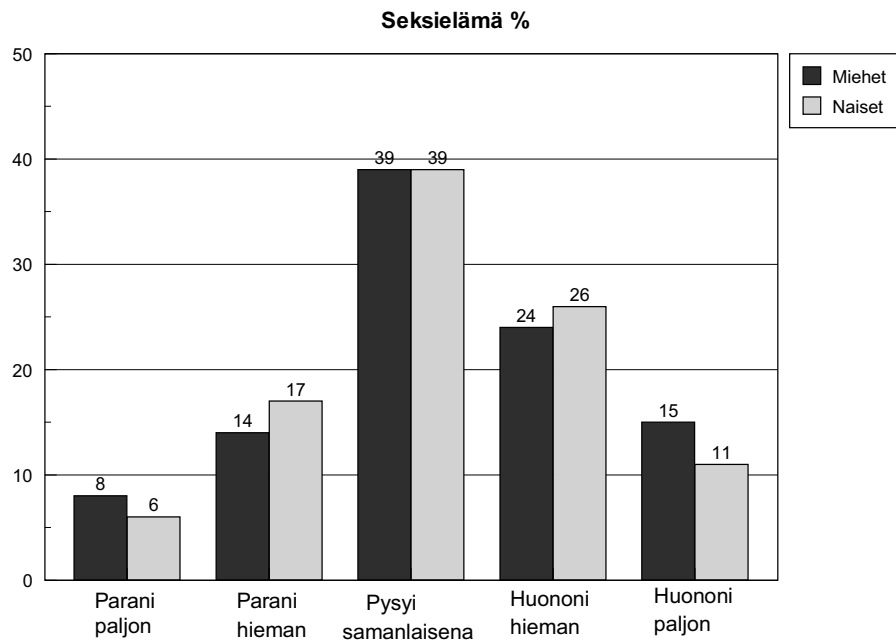
Kuvio 14. Miesten ja naisten näkemys kotitöiden jakamisen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen, %.

Naiset korostivat miehiä voimakkaammin kotitöiden jakamisessa tapahtunutta kielteistä muutosta. Miehet taas painottivat muutoksen pikemminkin olleen parempaan suuntaan. Voidaan kysyä johtuuko tämä siitä, että nainen on yleensä aika pitkään äitiyslomalla ja tekee tällöin enemmän kotitöitä. Näinollen uuden lapsen tuoma lisätyö lankeaa enemmän naisen harteille.

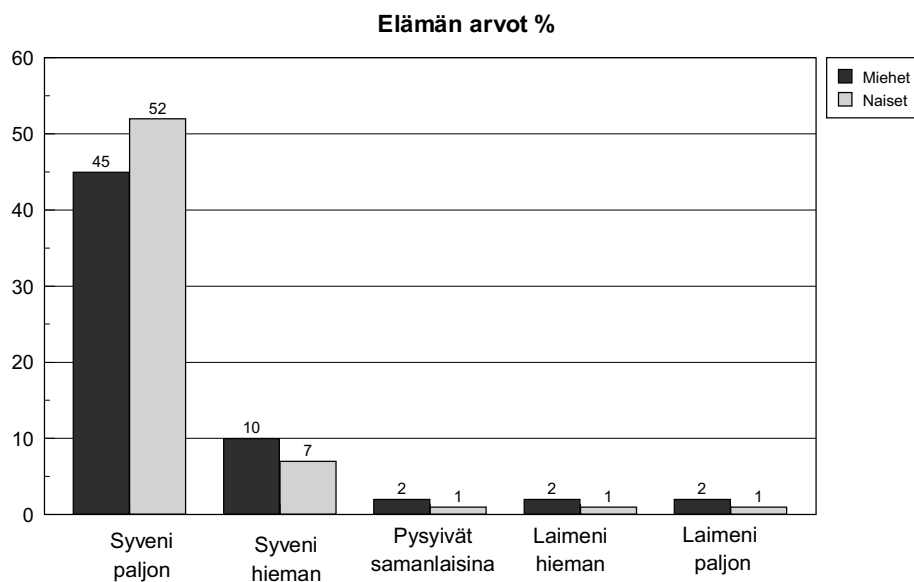
Seuraavassa kuviossa on esitetty vastaajien käsitys seksielämän muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen.

Kuvio 15. Miesten ja naisten näkemys seksielämän muuttumisesta ensimmäisen lapsen synnyttyä, %.

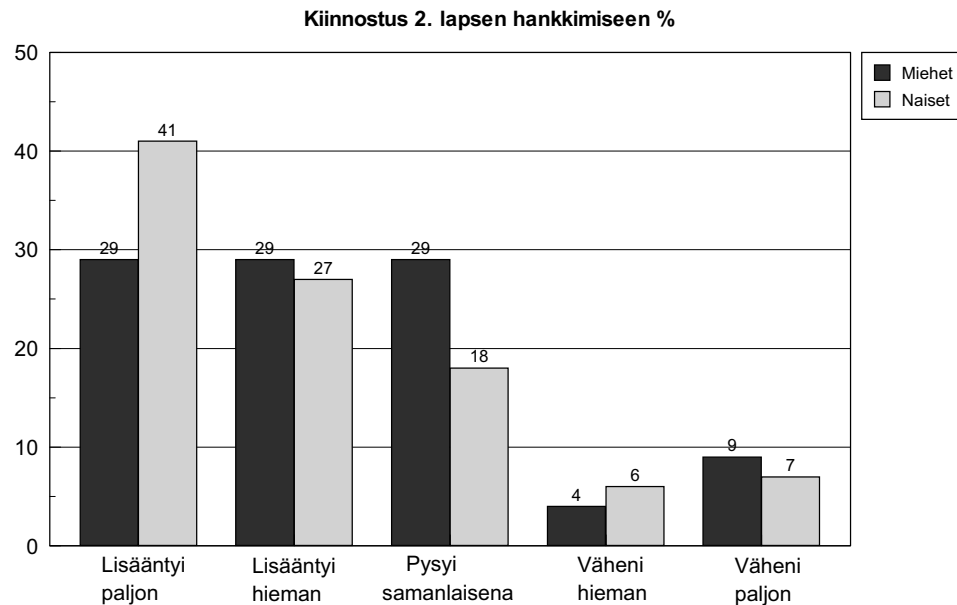
Vastaajat arvioivat **seksielämässä** tapahtuneen pikemminkin huononemista kuin paranemista ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Kummankin sukupuolen näkemykset olivat samansuuntaiset.

Kuvio 16. Miesten ja naisten näkemys elämän arvojen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen, %.

Valtaosa vastaajista arvioi **elämän arvojen** syventyneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Puolet vastaajista ilmoitti elämän arvojensa syventyneen paljon.

Kuvio 17. Miesten ja naisten näkemykset siitä, lisääntyikö vai vähenikö kiinnostus hankkia toinen lapsi ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen, %.

Lähes 65 prosenttia vastaajista arvioi **kiinnostuksen toisen lapsen hankkimiseen** lisääntyneen ensimmäisen syntymän jälkeen. Naisilla kiinnostus toisen lapsen hankkimiseen oli lisääntynyt enemmän kuin miehillä.

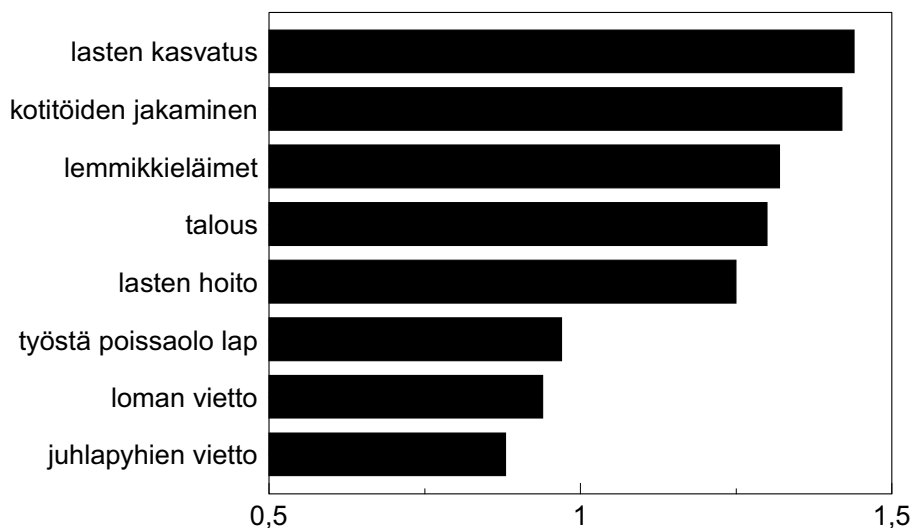
Neljännes vastaajista arvioi, että **ajan käyttäminen** ei juurikaan muuttunut lapsen syntymän jälkeen. Lähes puolet vastaajista ilmoitti oman ajankäyttönsä vaikeutuneen jonkin verran tai paljon ensimmäisen lapsen synnyttyä. Samoin vastaajat arvioivat **käytännön asioiden hoitamisen** lähinnä vaikeutuneen. Vastaajien näkemyksen mukaan **muutos parisuhteessa** oli ollut lähinnä positiivista ensimmäisen lapsen synnyttyä, sillä yli puolet arvioi parisuhteen tällöin syventyneen.

6.3. Ristiriidat parisuhteessa

Perhebarometrissa 1998 selvitettiin myös vastaajien käsitystä siitä, kuinka eräät asiat aiheuttavat ristiriitoja heidän perheessään. Tarkastellut mahdolliset riitojen aiheet valittiin perheeseen liittyvien velvollisuuksien joukosta. Kysymys esitettiin vain parisuhteessa asuville vastaajille. Vastausvaihtoehdot olivat ‘melko usein’, ‘silloin tällöin’, ‘harvoin’ ja ‘ei koskaan’.

Seuraavassa kuviossa on esitetty keskiarvoina kaikkien vastaajien käsitys siitä, kuinka usein erilaiset asiat aiheuttavat ristiriitoja heidän perheessään.

Kuvio 18. Vastaajien käsityksen ristiriitojen useudesta eri aiheiden mukaan. Keskiarvot.

Vastaajien mielestä eniten riideltiin arkeen liittyvistä asioista, kuten lasten kasvatuksesta ja kotitöiden jakamisesta. Juhlaan ja pyhään liittyvistä asioista ei riideltä läheskään yhtä usein.

Eniten ristiriitoja aiheuttivat **lasten kasvatukseen liittyvät asiat**. Erityisesti naiset ja maaseudulla asuvat arvioivat lasten kasvatukseen liittyvien asioiden aiheuttavan riitoja. Myös **kotitöiden jakamisesta riideltiin**. Varsinkin naiset ja vastaajat, joilla oli lapsia, arvoivat kotitöiden aiheuttaneen riitoja.

Vastaajien näkemysten mukaan **lemmikkieläinten hoitaminenkin** aiheutti ristiriitoja. Eniten lemmikkien hoidosta riideltiin maaseudulla ja vähiten koulutusta saaneiden vastaajien perheissä. Lähes yhtä paljon ristiriitoja aiheuttivat **talouteen liittyvät asiat**. Yrittäjät ja työvoiman ulkopuolella olevat vastaajat korostivat voimakkaimmin talouteen liittyvien asioiden aiheuttavan riitoja. Myös **lasten hoito** aiheutti riitoja lähes yhtä paljon kuin edellä mainitut asiat. Varsinkin naiset ja maaseudulla asuvat katsoivat, että heidän perheessään riidellään lasten hoitamisesta.

Vähiten aiheuttivat ristiriitoja **töistä poissaoleminen sairaan lapsen hoitamiseksi, lomanvietosta sopiminen ja erilaisten juhlien viettäminen**. Näitä kolmea asiaa tarkasteltaessa vastaajien näkemyksissä ei ollut eroja erilaisien selittävien tekijöiden suhteen.

6.4 Yhteenveto perheen arkeen liittyvistä asioista

Tyytyväisyydestä perheen työnjakotapaan

Valtaosa vastaajista oli tyytyväisiä tapaan, jolla erilaiset velvollisuudet ja tehtävät heidän perheessään jaetaan. Miehet olivat tyytyväisempiä kuin naiset. Miehistä 20 prosenttiyksikköä naisia enemmän arvioi olevansa täysin tyytyväisiä.

Epätasainen jakautuminen

Kaksi kolmasosaa vastaajista oli sitä mieltä, että erilaisten töiden tekeminen ja asioiden hoitaminen ei ole epätasaisesti jakautunut heidän perheessään.

Epätasaisimmin koettiin jakautuvan osan kotitöistä. Naisten mielestä erilaiset tehtävät olivat jakautuneet epätasaisemmin kuin miesten mielestä.

Parisuhteen muutos ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen

Yli kahdeksan kymmenestä vastaajasta arvioi elämänsä muuttuneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Vastaajien käsityksen mukaan positiivisimmin muuttuivat omat elämän arvot ja negatiivisimmin taas käytännön asioiden hoitaminen. Melkein yhdeksän kymmenestä vastaajasta ilmoitti elämän arvojensa syventyneen ensimmäisen lapsensa synnyttyä. Lähes 40 prosenttia vastaajista arvioi, että käytännön asioiden hoitaminen vaikeutui ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Vastaajien mielestä seksielämä oli pikemminkin huonontunut kuin parantunut ensimmäisen lapsen synnyttyä.

Naisvastaajat korostivat miesvastaajia enemmän kiinnostuksen toisen lapsen hankkimiseen lisääntyneen ensimmäisen lapsen synnyttyä. Naiset myös painottivat miehiä voimakkaammin kotitöiden jakamisen vaikeutuneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Tämä ei liene yllättävää, sillä äitiyslomansa aikana nainen varmasti tekeeikin enemmän kotitöitä ja niiden uudelleen järjestely voi olla vaikeaa, kun äitiysloma loppuu.

Ristiriidat parisuhteessa

Vastaajien näkemyksen mukaan useimmin ristiriitoja aiheuttivat lasten kasvatukseen liittyvät asiat. Myös kotitöiden jakaminen koettiin ristiriitoja tuovana tekijänä. Vastaajien mielestä nämä kaksi asiaa aiheuttivat eniten ristiriitoja.

Toisena kokonaisuutena olivat lemmikkieläinten hoitaminen, talouteen liittyvät asiat ja lastenhoito. Vastaajat kokivat myös näiden käytäntöön liittyvien asioiden aiheuttavan ristiriitoja.

Naiset painottivat erityisesti lapsiin liittyvien asioiden ja kotitöiden jakamisen tuovan ristiriitoja voimakkaammin kuin miehet.

7. Loppuyhteen- veto ja keskus- telua

Vuoden 1998 perhebarometrin teemana oli vastuu perheessä. Vastuu toteutuu perheen arjessa käytännön tehtävien ja velvollisuuksien jaossa. Tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten 30—45-vuotiaiden käsityksiä perhevelvollisuuksista ja puolisoiden välisestä työnjaosta. Kyseiseen ikäryhmään kuuluvat elävät voimakkaimmin perheellistymisvaihetta ja tällöin perheen sisäinen työnjako on tärkeä kysymys.

Tutkimus jakaantui neljään osaan. Ensin tarkasteltiin vastaajien elämänarvoja. Tämän jälkeen selvitettiin vastaajien käsityksiä vastuun jakamisesta periaatteellisella ja käytännön tasolla. Viimeiseksi keskityttiin perheen arkeen liittyviin kysymyksiin: ensimmäisen lapsen syntymän mukanaan tuomaan muutokseen ja ristiriitojen syihin.

Vastaajien käsitysten taustaksi perhebarometrissa selvitettiin ensin siis **vastaajien arvoja** (luku 3). Tarkastelussa elämänarvot jaettiin kolmeen ryhmään: yleiset arvot, käytännön elämään liittyvät arvot (arki- ja parisuhdearvot sekä perinteeseen liittyvät arvot) ja lasten kasvatusta koskettelevat asiat.

Yleisistä arvoista perhe oli vastaajille kaikkein tärkein. Sen lisäksi vastaajat korostivat työtä ja parisuhdearvoja, erityisen tärkeitä olivat puolisoiden välinen kunnioitus ja ajan riittäminen sekä perheelle että työlle. Vastaajat painottivat myös mahdollisuutta elää omien arvojensa mukaisesti.

Lapsiin liittyvät asiat olivat myös vastaajille keskeisiä. Heidän mukaansa on tärkeää opettaa lapsille toisten huomioonottamista sekä hyviä käytös- ja pöytätapoja. Lasten hyvä koulumenestys ei ollut vastaajille tärkeää. Lasten kohdalla vastaajat siis pitivät sosiaalisia taitoja ja ulkoista käyttäytymistä keskeisinä.

Vastaajille olivat tärkeitä perhe ja ajan riittäminen perheelle sekä puolisoiden välinen kunnioitus. Perheen merkitys ei kuitenkaan ulottunut ydinperheen ulkopuolelle, sillä sukua ja perinteitä ei pidetty tärkeinä. Tulosten perusteella voidaankin todeta, että suomalaiset toteuttavat omia arvojaan hakemalla perhe-elämän ja työn kautta perusturvallisuutta.

Arvojen kohdalla keskeinen näkemyserojen selittäjä oli sukupuoli. Naiset korostivat lähes kaikkia arvoja voimakkaammin kuin miehet. Naisille olivat perhe ja työ tärkeämpiä kuin miehille. Miehet painottivat naisia voimakkaammin ainoastaan aktiivisen seksielämän ja suvun jatkumisen keskeisyyttä.

Luvussa 4 tarkasteltiin vastaajien käsityksiä miehen ja naisen **periaatteellisesti vastuusta** perheessä. Vastaajien mielestä miehen ja naisen tulisi periaatteessa kantaa yhtä suuri vastuu useimmista perheeseen liittyvistä velvollisuuksista. Kun tästä oltiin eri mieltä, perinteinen sukupuolittainen työnjako korostui. Tällöin vastuu taloudesta ja kodin korjaustöistä kuului miehelle, kodin hoitaminen sekä sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen olivat taas naisen vastuulla. Sosiaalisten suhteiden hoitamiseen kuuluva ikääntyneiden vanhempien hoitaminen oli tästä poikkeus, sillä vastaajat korostivat voimakkaasti sen kuuluvan kummallekin sukupuolelle. Vastaajat siis ainakin periaatteessa halusivat kantaa yhdessä vastuuta ikääntyneiden vanhempiensa hoitamisesta.

Naisvastaajat olivat voimakkaammin periaatteellisen tasa-arvon kannalla. Miehet korostivat enemmän sukupuolten työnjakoa. Muita näkemyseroja selittäviä tekijöitä olivat koulutus, asuinpaikkakunnan koko ja se, oliko vastaajalla lapsia vai ei. Erityisesti tasa-arvoista työnjakoa halusivat korkeimmin koulutetut, pääkaupunkiseudulla asuvat ja vastaajat, joilla ei ollut lapsia.

Vastaajien näkemysten mukaan **vastuu käytännössä** (luku 5) jakautui jossain määrin sukupuolittain. Talouteen liittyvät asiat ja suhteet sukulaisiin hoidettiin yhdessä. Muiden tehtäväkokonaisuuksien välillä taas oli nähtävissä selkeää jakautumista sukupuolittain. Miehet vastasivat kodin korjaustöistä ja naiset kodin hoitamiseen liittyvistä asioista, varsinkin pyykkien pesemisestä.

Lapsiin liittyvät työt jaettiin pääsääntöisesti tasan. Molemmat puoliset halusivat vastata lasten hoitamisesta, vaikka naiselle jäikin hieman enemmän tekemistä. Erityisesti ikävimmät asiat, kuten pienten lasten yöheräämiset, hoiti lähinnä nainen.

Mielenkiintoista oli, että molempien sukupuolten edustajat korostivat voimakkaammin omaa kuin puolisonsa tekemistä. Molemmat siis halusivat 'kaunistella' omaa rooliaan. Miehet painottivat yhdessä tekemistä enemmän kuin naiset. Onko niin, että miehet ovat voimakkaasti perheen arjessa 'hengessä mukana', mutta käytännön tekeminen jää usein naiselle? Vai eivätkö miehet saakaan osallistua niin paljon kuin haluaisivat naisten pitäessä kiinni omasta reviiristään? Toisaalta varsinkin miehet korostivat 'omaa reviiriään' eli kodin korjaustöitä erityisen voimakkaasti.

Vastaajat olivat varsin **tyytyväisiä tapaan jakaa velvollisuudet perheessään** (luku 6.1.1), sillä noin 80 prosenttia ilmoitti olevansa tyytyväinen tai lähes tyytyväinen perheensä työnjakotapaan. Naiset tosin olivat miehiä tyytymättömämpiä, mutta heistäkin kolme neljästä oli tyytyväisiä.

Kaksi kolmasosaa vastaajista arvioi, etteivät **velvollisuudet** heidän perheessään ole **jakautuneet epätasaisesti**. Kaikkein epätasaisimmin vastaajat katsoivat jakautuneen osan kotitöistä. Naisten mielestä perhevelvollisuudet olivat jakautuneet epätasaisemmin kuin miesten mielestä.

Parisuhteen arki muuttuu kun perheeseen tulee lapsi. Enemmän kuin kahdeksan kymmenestä vastaajasta arvioikin **ensimmäisen lapsensa syntymän** muuttaneen heidän elämäänsä. Voimakkaimmin vastaajat kokivat elämän arvojensa syventyneen ensimmäisen lapsen synnyttyä. Vastaajien näkemyk-

sen mukaan seksielämä huononi enemmän kuin parani lapsen syntymän jälkeen. Miesten ja naisten käsityksissä ei ollut tässä suhteessa eroja.

Varsinkin naiset arvioivat kiinnostuksen toisen lapsen hankkimiseen lisääntyneen selvästi ensimmäisen lapsen synnyttyä. Samoin naiset ilmoittivat kotitöiden jakamisen vaikeutuneen ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen. Miehet taas arvioivat töiden jakamisen lähinnä helpottuneen. Tämä johtunee siitä, että naisen ollessa pitkään äitiyslomalla kotityöt ikäänkuin jäävät hänelle ja käytäntöä ei ole helppo muuttaa naisen palattua työelämään.

Lapsettomat vastaajat korostivat voimakkaammin sekä miehen että naisen yhtä suurta periaatteellista vastuuta erilaisten velvollisuuksien hoitamisesta kuin vastaajat, joilla oli lapsia (luku 4). Tämä kertoo siitä, että lapsen syntymä tuo tullessaan muutosta myös velvollisuuksien jakamiseen perheessä. Tämä näkyi myös vastaajien näkemyksissä, sillä vastaajat, joilla oli lapsia, painottivat lapsettomia voimakkaammin perinteistä työnjakoa.

Eniten **ristiriitoja** aiheuttivat lasten kasvatukseen liittyvät asiat. Myös kotitöiden jakamisesta riideltiin lähes yhtä usein. Näiden kahden useimmin riidellyn aiheen lisäksi ristiriitoja aiheuttivat lemmikkieläinten hoitaminen, talouteen liittyvät asiat ja lasten hoitoon käytännössä liittyvät asiat. Aikaisemmin on jo todettu, että vastaajille olivat perhearvot kaikkein tärkeimmät. Myös lapset olivat tärkeitä ja heidät haluttiin kasvattaa yhdessä. Eniten siis riideltiin asioista, jotka liittyivät keskeisiin arvoihin ja olivat vastaajille tärkeimpiä.

Vaikka kotityöt olivat jakaantuneet epätasaisesti, enemmistö vastaajista kuitenkin ilmoitti olevansa tyytyväisiä perheensä työnjakoon. Kotitöiden jakaminen nähtiin silti potentiaalisena ristiriitojen aiheuttajana. Erityisesti naiset korostivat kotitöiden jakamisen aiheuttavan riitoja. Onko siis näköpiirissä, että välillä epätasaiseenkin perheen sisäiseen työnjakoon tyytyväiset naiset omaksuisivat kriittisemmän näkemyksen? Vai turruttaako arjen käytäntö hyväksymään epätasaisen työnjaon asian kuitenkin purkautuessa välillä riitojen muodossa? Toisaalta tarkasteltaessa vastuuta perheessä täytyy muistaa, että vastuu on myös positiivista eikä vain kielteistä itsensä uhraamista. Vastuuta perheestä halutaan kantaa ja ottaa. Valtaosa vastaajista olikin tyytyväisiä asioiden nykytilaan perheessään.

Vastaajien käsitykset perheen sisäisestä työnjaosta olivat varsin perinteiset. Vaikka vastuuta haluttiin kantaa yhdessä, olivat taustalla osittain miesten työt ja naisten työt. Paljon ei siis ole muuttunut. Kummallekin sukupuolelle kuuluvia asioita kuitenkin havaittiin. Lasten hoitaminen ja kasvatus haluttiin hoitaa yhdessä sekä periaatteellisella että käytännön tasolla.

Tämän tutkimuksen perusteella suomalaiset ovat varsin perhekeskeisiä. He korostavat voimakkaasti perheen ja lasten merkitystä. He painottavat erityisesti oman perhepiirinsä tärkeyttä. Perheen merkitys ei enää ulotu sukuun asti. Suomalaiset siis toteuttavat omia arvojaan kääntymällä perheeseensä päin korostaen oman ydinperheensä keskeisyyttä. Tätä voitaisiin kutsua perheeseen keskittyväksi individualismiksi.

Suomalaisten perhekeskeisyys ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, sillä perheet oirehtivat. Avioerojen määrä on kohonnut jo jonkin aikaa. Julkisuudessa on puhuttu paljon perheiden ja erityisesti lasten ongelmista.

Tämän perhebarometrin tulokset nostattavat monia kysymyksiä. Olisikin kiinnostavaa jatkaa tutkimusta periaatteellisen ja käytännön vastuun välisestä suhteesta sekä selvittää ihmisten käsitystä siitä, onko sukupuolten tasa-arvo itse asiassa toivottu asia ja mitä tasa-arvolla tarkoitetaan. Myös lasten asema perheessä olisi tutkimisen arvoinen asia. Lapsi suhteessa vanhempiinsa, heidän odotuksiinsa ja perheen ulkopuoliseen maailmaan on vaikea, mutta kiinnostava tutkimusongelma.

Lähteet

Finch, Janet & Mason, Jennifer. 1993. Negotiating family responsibilities. London, New York, Tavistock/Routledge.

Haavio-Mannila, Elina. 1984. Työn muuttuminen. Teoksessa Haavio-Mannila, Elina & Jallinoja, Riitta & Strandell, Harriet: Perhe, työ ja tunteet. Ristiriitoja ja ratkaisuja. Juva, WSOY. s. 10-36.

Haavio-Mannila, Elina. 1984. Perhe hoiva- ja tunneyhteisönä. Teoksessa Haavio-Mannila, Elina & Jallinoja, Riitta & Strandell, Harriet: Perhe, työ ja tunteet. Ristiriitoja ja ratkaisuja. Juva, WSOY. s. 111-173.

Hämäläinen, Juha. 1997. J.V.Snellmanin perhekäsityksen juurilla. Snellman perhefilosofian aristoteelisen perinteen jatkajana. Snellman-instituutin C-sarja 5/1997. Kuopio, Kuopion kaupungin painatuskeskus.

Jallinoja, Riitta. 1985. Miehet ja naiset. Teoksessa Valkonen, Tapani & Alapuro, Risto & Alestalo, Matti & Jallinoja, Riitta & Sandlund, Tom: Suomalaiset. Yhteiskunnan rakenne teollistumisen aikana. Juva, WSOY. s. 243-270.

Kamarás, Ferenc. 1995. Hungary: Population policy as a national issue. Teoksessa Moors, Hein & Palomba, Rosella (ed.): Population, Family and Welfare. A comparative survey of European attitudes. Volume 1. Oxford, Clarendon Press. p. 139-157.

Moors, Hein. 1995. The scope and methods of national surveys. Teoksessa Moors, Hein & Palomba, Rosella (ed.): Population, Family and Welfare. A comparative survey of European attitudes. Volume 1. Oxford, Clarendon Press. p. 45-58.

Moors, Hein & Palomba, Rossella. 1995. Introduction. Teoksessa Moors, Hein & Palomba, Rosella (ed.): Population, Family and Welfare. A comparative survey of European attitudes. Volume 1. Oxford, Clarendon Press. p. 1-7.

Niemi, Iris & Pääkkönen, Hannu. 1992. Vuotuinen ajankäyttö. Tutkimuksia 183. Tilastokeskus. Helsinki, Hakapaino Oy.

Reuna, Veera. 1997. Perhebarometri 1997. Väestöntutkimuslaitoksen katsauksia E 3/1997. Väestöliitto. Helsinki.

Liitetaulukko 1. Kaikkien vastaajien näkemys arvojen tärkeydestä, %.

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei kovinkaan tärkeä	Ei merkitystä	Ei osaa sanoa	Yhteensä %	Yhteensä N
Perhe	81,3	13,6	2,3	1,1	1,7	100	1318
Arvot	58,2	37,5	3	0,4	1	100,1	1311
Työ	52,4	42,7	3,8	0,8	0,3	100	1317
Arvostus työssä	31	56,5	9,2	2,4	0,9	100	1310
Tulot ja varallisuus	14,8	62,2	21,4	1,3	0,3	100	1309
Arvostus muilta ihmisiltä	7,7	46,3	36,9	7,7	1,5	100,1	1310
Työura	7,9	43,7	39,8	7,7	0,8	99,9	1310
Puolisoiden väl. kunnioitus	80,5	15,2	0,5	1,1	2,7	100	1307
Ajan riittäminen	60,2	34,4	2,4	0,8	2,1	99,9	1310
Aktiivinen seksielämä	35,2	50,9	10,7	1,7	1,4	99,9	1318
Harrastukset	35,3	49	13,6	1,6	0,5	100	1317
Taloudell. vastuun jakaminen	34,6	46,6	15,6	2,8	0,5	100,1	1054
Mukava ja tilava asunto	26,6	62,5	9,6	1,1	0,3	100,1	1316
Kotitöiden jakaminen	20,8	50,9	19,8	5,9	2,5	99,9	1315
Ystävät	19,2	56,3	21,6	2,3	0,7	100,1	1320
Yhteys omiin sukulaisiin	29,4	52,4	15,7	2,1	0,5	100,1	1058
Yhteys puolison sukulaisiin	16,6	54,6	24,2	3,7	0,9	100	1056
Lasten hyvä koulumenestys	17,4	69,8	10,2	0,7	2	100,1	1054
Lasten saaminen harrastuksiin	36	55,6	6,3	0,4	1,8	100,1	1054
Toisten huomioiden opettaminen lapsille	81,9	16,7	0,5	0,1	0,9	100,1	1056
Käytötapojen opettaminen lapsille	68,6	27,4	1,1	0,8	2,1	100	1311
Pöytätapojen opettaminen lapsille	53,7	42,9	2,6	0,2	0,7	100,1	1056
Sukujuhlat	7,5	32,5	43,2	15,6	1,2	100	1318
Perinteet juhlapyhinä	25,2	44,5	24,3	5	1	100	1318
Suvun jatkuminen	21	42,3	21,9	10,8	4	100	1316

Liitetaulukko 2. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta taloudellisten asioiden hoitamisesta taustamuuttujittain, %.

Taloudelliset asiat	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	12,9	23,5	58,3	3,1	2,2	100	544
Naiset	6,9	17,1	71,6	2,1	2,3	100	768
Yhteensä	9,4	19,7	66,1	2,5	2,3	100	1312
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	10,6	13,8	70,2	2,3	3,2	100	218
Perus- tai keskikoulu	12,2	20,7	61,8	3,0	2,3	100	566
Ylioppilas	5,8	21,5	68,9	1,9	1,9	100	530
Yhteensä	9,4	19,9	66,1	2,4	2,3	100	1314
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	17,9	13,0	64,2	2,4	2,4	100	123
Amm. kursseja tai koulu	10,3	19,0	64,4	2,7	3,6	100	554
Opisto	8,4	21,2	66,4	2,6	1,4	100	429
Korkeakoulu	3,5	23,3	71,3	1,5	0,5	100	202
Yhteensä	9,3	19,8	66,1	2,4	2,3	100	1308
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	9,0	21,8	62,6	3,8	2,8	100	468
36-40 -vuotiaat	9,4	18,3	68,8	2,1	1,4	100	436
yli 40-vuotiaat	9,4	19,6	67,7	1,5	1,8	100	393
Yhteensä	9,3	20,0	66,2	2,5	2,0	100	1297
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	7,0	23,0	64,4	1,9	3,7	100	270
Suuri tai keskisuuri kaupunki	8,3	18,6	69,3	2,0	1,8	100	602
Maaseutu	12,1	19,9	62,6	3,5	1,9	100	423
Yhteensä	9,3	19,9	66,1	2,5	2,2	100	1295
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	10,0	18,4	67,0	1,9	2,6	100	309
On lapsia	9,1	20,3	65,7	2,7	2,2	100	1004
Yhteensä	9,3	19,9	66,0	2,5	2,3	100	1313
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	7,4	25,0	63,1	2,9	1,6	100	244
Alemmat toimihlöt	6,4	16,9	72,0	2,1	2,5	100	236
Työntekijät	10,0	19,4	65,1	2,8	2,8	100	470
Yrittäjät	12,8	26,4	59,2	0,8	0,8	100	125
Työttömät	11,0	11,0	75,4	0,8	1,7	100	118
Työvoiman ulkopuolella	12,2	19,1	60,0	5,2	3,5	100	115
Yhteensä	9,4	19,9	65,9	2,5	2,3	100	1308

Liitetaulukko 3. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta ansiotyössä käymisestä perheen talouden turvaamiseksi taustamuuttujittain, %.

Perheen talouden turvaaminen ansiotyöllä	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	16,0	24,5	58,0	0,6	0,9	100	543
Naiset	8,4	16,9	74,0	0,1	0,7	100	764
Yhteensä	11,6	20,0	67,3	0,3	0,8	100	1307
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	11,5	20,3	66,8	-	1,4	100	217
Perus- tai keskikoulu	16,8	18,8	63,1	0,5	0,7	100	564
Ylioppilas	5,9	21,2	72,2	0,2	0,6	100	528
Yhteensä	11,5	20,0	67,4	0,3	0,8	100	1309
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	20,2	15,3	63,7	-	0,8	100	124
Amm. kursseja tai koulu	14,2	18,7	65,9	0,2	1,1	100	551
Opisto	8,2	22,2	68,4	0,5	0,7	100	427
Korkeakoulu	6,0	21,9	71,6	0,5	-	100	201
Yhteensä	11,5	20,0	67,4	0,3	0,8	100	1303
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	11,8	20,6	66,7	0,4	0,4	100	465
36-40 -vuotiaat	11,5	18,8	69,0	0,5	0,2	100	436
yli 40-vuotiaat	10,7	21,5	66,5	-	1,3	100	391
Yhteensä	11,4	20,3	67,4	0,3	0,6	100	1292
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	7,5	25,4	66,4	-	0,7	100	268
Suuri tai keskisuuri kaupunki	12,3	16,7	69,7	0,7	0,7	100	600
Maaseutu	13,3	21,8	64,0	-	0,9	100	422
Yhteensä	11,6	20,2	67,1	0,3	0,8	100	1290
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	9,7	18,8	70,1	0,3	1,0	100	308
On lapsia	12,1	20,4	66,5	0,3	0,7	100	1000
Yhteensä	11,5	20,0	67,4	0,3	0,8	100	1308
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	8,2	22,1	69,3	0,4	-	100	244
Alemmat toimihlöt	6,8	18,7	73,2	0,4	0,9	100	235
Työntekijät	11,3	19,0	69,0	0,2	0,4	100	468
Yrittäjät	13,7	22,6	62,1	-	1,6	100	124
Työttömät	17,9	15,4	65,0	0,9	0,9	100	117
Työvoiman ulkopuolella	20,9	26,1	50,4	-	2,6	100	115
Yhteensä	11,6	20,2	67,2	0,3	0,8	100	1303

Liitetaulukko 4. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta kodin hoitamisesta taustamuuttujittain, %.

kodinhoito	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	0,4	1,3	46,9	35,5	16,0	100	544
Naiset	0,4	0,5	51,8	39,3	8,0	100	765
Yhteensä	0,4	0,8	49,7	37,7	11,3	100	1309
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	0,5	1,4	45,9	37,2	15,1	100	218
Perus- tai keskikoulu	0,2	0,9	41,9	42,1	14,9	100	565
Ylioppilas	0,6	0,6	60,0	33,1	5,7	100	528
Yhteensä	0,4	0,8	49,9	37,7	11,2	100	1311
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	1,6	0,8	38,7	41,9	16,9	100	124
Amm. kursseja tai koulu	0,2	0,9	46,0	37,5	15,4	100	552
Opisto	-	0,9	49,5	41,4	8,2	100	428
Korkeakoulu	1,0	0,5	69,2	26,9	2,5	100	201
Yhteensä	0,4	0,8	50,0	37,5	11,2	100	1305
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	0,2	0,9	50,0	38,4	10,6	100	464
36-40 -vuotiaat	0,7	0,2	49,7	39,4	10,1	100	437
yli 40-vuotiaat	0,3	1,5	49,9	35,1	13,2	100	393
Yhteensä	0,4	0,9	49,8	37,7	11,2	100	1294
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki- seutu	1,1	1,5	60,4	29,5	7,5	100	268
Suuri tai keskiuuri kaupunki	0,2	0,8	50,8	38,0	10,1	100	602
Maaseutu	-	0,5	42,9	41,2	15,4	100	422
Yhteensä	0,3	0,9	50,2	37,3	11,3	100	1292
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	-	1,6	57,0	30,6	10,7	100	307
On lapsia	0,5	0,6	47,7	39,8	11,5	100	1003
Yhteensä	0,4	0,8	49,8	37,6	11,3	100	1310
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	0,8	0,8	57,4	35,2	5,7	100	244
Alemmat toimihlöt	-	0,8	57,2	36,0	5,9	100	236
Työntekijät	0,2	1,1	45,3	39,7	13,7	100	468
Yrittäjät	-	-	42,4	38,4	19,2	100	125
Työttömät	-	0,9	48,7	38,5	12,0	100	117
Työvoiman ulkopuolella	1,7	0,9	43,5	38,3	15,7	100	115
Yhteensä	0,4	0,8	49,6	37,9	11,3	100	1305

Liitetaulukko 5. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta ruuan valmistamisesta taustamuuttujittain, %.

Ruuan valmistaminen	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	2,2	5,0	43,6	33,1	16,2	100	544
Naiset	0,5	2,1	51,1	37,0	9,3	100	765
Yhteensä	1,2	3,3	48,0	35,4	12,1	100	1309
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	1,4	2,3	40,8	38,1	17,4	100	218
Perus- tai keskikoulu	1,4	4,1	44,5	35,2	14,8	100	566
Ylioppilas	0,9	2,8	55,0	34,3	6,8	100	527
Yhteensä	1,2	3,3	48,1	35,3	12,1	100	1311
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	3,2	4,0	38,4	34,4	20,0	100	125
Amm. kurssija tai koulu	0,9	2,9	45,5	35,1	15,6	100	552
Opisto	0,7	2,8	49,6	38,2	8,7	100	427
Korkeakoulu	2,0	5,0	58,7	29,4	5,0	100	201
Yhteensä	1,2	3,3	48,2	35,2	12,1	100	1305
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	0,6	3,6	50,2	33,3	12,2	100	466
36-40 -vuotiaat	2,1	2,3	48,7	36,8	10,1	100	437
yli 40-vuotiaat	1,0	3,8	44,6	36,7	13,8	100	392
Yhteensä	1,2	3,2	48,0	35,5	12,0	100	1295
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	2,6	4,9	58,1	27,0	7,5	100	267
Suuri tai keskisuuri kaupunki	1,2	4,0	49,5	35,3	10,1	100	604
Maaseutu	0,5	1,4	39,6	40,8	17,8	100	422
Yhteensä	1,2	3,3	48,0	35,3	12,1	100	1293
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	2,3	3,2	51,3	31,2	12,0	100	308
On lapsia	0,9	3,3	47,0	36,6	12,2	100	1002
Yhteensä	1,2	3,3	48,0	35,3	12,1	100	1310
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	2,9	4,9	53,9	31,3	7,0	100	243
Alemmat toimihlöt	0,4	3,4	50,4	40,7	5,1	100	236
Työntekijät	0,2	2,4	47,2	35,0	15,2	100	468
Yrittäjät	1,6	4,8	35,5	38,7	19,4	100	124
Työttömät	1,7	3,4	44,9	33,9	16,1	100	118
Työvoiman ulkopuolella	2,6	1,7	50,0	31,9	13,8	100	116
Yhteensä	1,2	3,3	48,0	35,3	12,2	100	1305

Liitetaulukko 6. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta ruokakaupassa käymisestä taustamuuttujittain, %.

Ruokakaupassa käynti	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	2,0	7,2	67,1	16,5	7,2	100	544
Naiset	0,9	3,8	70,0	19,9	5,3	100	767
Yhteensä	1,4	5,2	68,8	18,5	6,1	100	1311
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	2,3	5,1	66,8	18,4	7,4	100	217
Perus- tai keskikoulu	1,4	5,5	64,2	19,6	9,3	100	567
Ylioppilas	0,9	5,1	74,5	17,4	2,1	100	529
Yhteensä	1,4	5,3	68,8	18,5	6,1	100	1313
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	2,4	4,8	60,0	20,0	12,8	100	125
Amm. kursseja tai koulu	1,3	4,5	67,3	18,6	8,3	100	554
Opisto	0,9	6,1	70,7	18,7	3,5	100	427
Korkeakoulu	2,0	6,0	74,1	16,4	1,5	100	201
Yhteensä	1,4	5,3	68,8	18,4	6,1	100	1307
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	1,1	3,4	68,0	22,5	4,9	100	466
36-40 -vuotiaat	1,6	5,3	71,4	16,0	5,7	100	437
yli 40-vuotiaat	1,5	7,6	66,9	16,5	7,4	100	393
Yhteensä	1,4	5,3	68,8	18,5	5,9	100	1296
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	2,6	6,7	76,9	11,2	2,6	100	268
Suuri tai keskisuuri kaupunki	1,3	5,8	69,3	18,4	5,1	100	602
Maaseutu	0,7	3,8	63,1	22,6	9,9	100	425
Yhteensä	1,4	5,3	68,8	18,3	6,2	100	1295
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	1,3	5,2	76,0	13,6	3,9	100	308
On lapsia	1,4	5,2	66,6	20,0	6,8	100	1004
Yhteensä	1,4	5,2	68,8	18,5	6,1	100	1312
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	2,5	7,4	71,3	15,2	3,7	100	244
Alemmät toimihlöt	1,3	6,4	70,3	18,2	3,8	100	236
Työntekijät	1,3	4,7	67,5	20,7	5,8	100	468
Yrittäjät	-	2,4	62,4	22,4	12,8	100	125
Työttömät	0,8	6,8	66,9	16,1	9,3	100	118
Työvoiman ulkopuolella	1,7	2,6	72,4	16,4	6,9	100	116
Yhteensä	1,4	5,3	68,6	18,6	6,1	100	1307

Liitetaulukko 7. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta silittämisestä taustamuuttujittain, %.

Silittäminen	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	1,3	1,8	24,5	35,8	36,5	100	542
Naiset	0,5	0,8	34,0	42,2	22,4	100	767
Yhteensä	0,8	1,2	30,1	39,6	28,3	100	1309
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	0,9	1,8	17,9	38,1	41,3	100	218
Perus- tai keskikoulu	0,7	1,2	22,7	41,8	33,5	100	564
Ylioppilas	0,9	0,9	42,9	38,2	17,0	100	529
Yhteensä	0,8	1,2	30,1	39,7	28,1	100	1311
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	1,6		18,5	35,5	44,4	100	124
Amm. kursseja tai koulu	0,5	1,4	22,1	39,5	36,4	100	552
Opisto	0,5	1,2	34,3	44,2	19,9	100	428
Korkeakoulu	2,0	1,5	50,2	33,8	12,4	100	201
Yhteensä	0,8	1,2	30,1	39,8	28,0	100	1305
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	-	1,7	34,5	40,0	23,8	100	467
36-40 -vuotiaat	1,8	0,7	28,7	37,4	31,4	100	436
yli 40-vuotiaat	0,8	1,3	26,1	41,9	29,9	100	391
Yhteensä	0,9	1,2	30,0	39,7	28,2	100	1294
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	1,9	0,4	45,5	34,7	17,5	100	268
Suuri tai keski-suuri kaupunki	0,7	1,7	30,3	38,6	28,8	100	601
Maaseutu	0,5	1,2	19,9	43,5	35,0	100	423
Yhteensä						0	1292
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	0,7	1,3	38,2	36,3	23,5	100	306
On lapsia	0,9	1,2	27,6	40,8	29,5	100	1004
Yhteensä	0,8	1,2	30,1	39,8	28,1	100	1310
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	2,5	2,0	40,2	39,3	16,0	100	244
Alemmat toimihlöt	0,4	0,4	37,4	43,0	18,7	100	235
Työntekijät	-	1,5	23,2	40,1	35,2	100	469
Yrittäjät	0,8	0,8	20,8	41,6	36,0	100	125
Työttömät	0,8	0,8	23,7	39,8	34,7	100	118
Työvoiman ulkopuolella	1,7	0,9	35,7	30,4	31,3	100	115
Yhteensä	0,8	1,2	29,9	39,7	28,3	100	1306

Liitetaulukko 8. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta kodin korjaustöistä taustamuuttujittain, %.

Kodin korjaus	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	49,4	39,7	9,4	0,9	0,6	100	544
Naiset	34,4	45,2	19,0	0,8	0,7	100	765
Yhteensä	40,6	42,9	15,0	0,8	0,6	100	1309
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	53,9	34,2	9,6	0,9	1,4	100	219
Perus- tai keskikoulu	43,2	41,6	14,2	0,5	0,5	100	565
Ylioppilas	32,4	48,0	18,0	1,1	0,4	100	527
Yhteensä	40,7	42,9	15,0	0,8	0,6	100	1311
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	48,8	32,8	16,8	1,6	-	100	125
Amm. kursseja tai koulu	47,9	38,3	12,1	0,5	1,1	100	553
Opisto	37,1	47,2	14,8	0,5	0,5	100	426
Korkeakoulu	23,9	51,7	22,4	2,0	-	100	201
Yhteensä	40,8	42,8	15,0	0,8	0,6	100	1305
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	37,5	46,9	13,9	1,1	0,6	100	467
36-40 -vuotiaat	41,4	41,6	16,1	0,5	0,5	100	435
yli 40-vuotiaat	44,1	40,1	14,5	0,8	0,5	100	392
Yhteensä	40,8	43,0	14,8	0,8	0,5	100	1294
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	30,7	42,3	24,0	1,5	1,5	100	267
Suuri tai keskisuuri kaupunki	42,1	42,8	14,1	0,5	0,5	100	603
Maaseutu	45,2	43,0	10,9	0,7	0,2	100	423
Yhteensä	40,8	42,8	15,1	0,8	0,6	100	1293
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	39,3	41,2	18,2	0,6	0,6	100	308
On lapsia	41,0	43,5	14,0	0,9	0,6	100	1002
Yhteensä	40,6	43,0	15,0	0,8	0,6	100	1310
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	31,7	50,6	17,3	0,4	-	100	243
Alemmat toimihlöt	30,5	50,0	17,8	0,8	0,8	100	236
Työntekijät	48,6	36,0	13,9	0,9	0,6	100	469
Yrittäjät	46,0	42,7	10,5	0,8	-	100	124
Työttömät	45,3	39,3	12,8	1,7	0,9	100	117
Työvoiman ulkopuolella	38,8	42,2	16,4	0,9	1,7	100	116
Yhteensä	40,8	42,8	15,0	0,8	0,6	100	1305

Liitetaulukko 9. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta lumenluonnista taustamuuttujittain, %.

Lumenluonti	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	39,6	41,4	17,5	0,2	1,3	100	543
Naiset	18,9	42,8	36,5	0,8	1,0	100	762
Yhteensä	27,5	42,2	28,6	0,5	1,1	100	1305
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	34,9	33,9	26,6	1,8	2,8	100	218
Perus- tai keskikoulu	30,5	41,1	27,1	0,2	1,1	100	564
Ylioppilas	21,3	46,7	31,0	0,4	0,6	100	525
Yhteensä	27,5	42,2	28,6	0,5	1,1	100	1307
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	31,5	33,1	29,0	2,4	4,0	100	124
Amm. kursseja tai koulu	32,8	39,5	26,3	0,5	0,9	100	552
Opisto	22,8	46,6	29,4	-	1,2	100	425
Korkeakoulu	20,0	45,5	34,0	0,5	-	100	200
Yhteensä	27,4	42,1	28,7	0,5	1,2	100	1301
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	23,9	45,9	28,7	0,4	1,1	100	464
36-40 -vuotiaat	27,7	40,0	30,9	0,2	1,1	100	437
yli 40-vuotiaat	31,5	40,5	25,9	1,0	1,0	100	390
Yhteensä	27,5	42,3	28,6	0,5	1,1	100	1291
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki- seutu	24,3	41,1	33,1	0,4	1,1	100	263
Suuri tai keskisuuri kaupunki	27,1	43,9	27,4	0,7	1,0	100	602
Maaseutu	30,4	40,3	27,8	0,5	0,9	100	424
Yhteensä	27,6	42,1	28,7	0,5	1,0	100	1289
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	32,8	40,3	25,0	0,3	1,6	100	308
On lapsia	26,0	42,7	29,8	0,6	1,0	100	998
Yhteensä	27,6	42,1	28,6	0,5	1,1	100	1306
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	21,9	47,9	29,3	-	0,8	100	242
Alemmat toimihlöt	22,6	46,4	29,4	0,4	1,3	100	235
Työntekijät	30,8	40,9	27,0	0,4	0,9	100	467
Yrittäjät	37,4	38,2	24,4	-	-	100	123
Työttömät	30,5	36,4	29,7	0,8	2,5	100	118
Työvoiman ulkopuolella	20,7	37,9	36,2	2,6	2,6	100	116
Yhteensä	27,4	42,3	28,7	0,5	1,2	100	1301

Liitetaulukko 10. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta suhteiden hoitamisesta sukulaisiin taustamuuttujittain, %.

Suhteet sukulaisiin	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	0,7	1,1	66,9	22,8	8,5	100	543
Naiset	0,1	1,3	79,6	15,9	3,1	100	768
Yhteensä						0	1311
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	0,9	0,9	75,2	17,9	5,0	100	218
Perus- tai keskikoulu	0,4	1,8	72,6	19,5	5,8	100	565
Ylioppilas	0,2	0,8	75,3	18,9	4,9	100	530
Yhteensä	0,4	1,2	74,1	19,0	5,3	100	1313
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	1,6	0,8	75,2	16,0	6,4	100	125
Amm. kursseja tai koulu	0,5	1,6	72,5	19,0	6,3	100	552
Opisto	-	1,2	74,4	20,5	4,0	100	429
Korkeakoulu	-	0,5	77,1	17,4	5,0	100	201
Yhteensä	0,4	1,2	74,1	19,0	5,4	100	1307
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	0,2	1,3	73,0	20,8	4,7	100	467
36-40 -vuotiaat	0,5	1,1	73,6	19,0	5,7	100	436
yli 40-vuotiaat	0,5	1,0	76,3	16,5	5,6	100	393
Yhteensä	0,4	1,2	74,2	18,9	5,3	100	1296
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	0,4	1,5	70,3	23,8	4,1	100	269
Suuri tai keski-suuri kaupunki	0,5	1,2	74,9	18,1	5,3	100	602
Maaseutu	-	1,2	75,4	17,3	6,1	100	423
Yhteensä	0,3	1,2	74,1	19,0	5,3	100	1294
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	0,3	1,3	75,1	16,5	6,8	100	309
On lapsia	0,4	1,2	73,8	19,7	4,9	100	1003
Yhteensä	0,4	1,2	74,1	19,0	5,3	100	1312
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	-	0,8	77,9	18,0	3,3	100	244
Alemmat toimihlöt	-	1,3	76,3	19,5	3,0	100	236
Työntekijät	0,4	1,5	72,0	19,2	6,8	100	468
Yrittäjät	-	1,6	71,2	23,2	4,0	100	125
Työttömät	-	0,8	77,3	16,8	5,0	100	119
Työvoiman ulkopuolella	2,6	0,9	70,4	16,5	9,6	100	115
Yhteensä	0,4	1,2	74,1	19,0	5,3	100	1307

Liitetaulukko 11. Vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta ikääntyneiden vanhempien hoitamisesta taustamuuttujittain, %.

Ikääntyvien vanhempien hoito	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	0,9	1,3	77,1	16,1	4,6	100	541
Naiset	0,4	1,3	79,6	15,9	2,9	100	763
Yhteensä	0,6	1,3	78,5	16,0	3,6	100	1304
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	0,9	0,9	70,6	22,9	4,6	100	218
Perus- tai keskikoulu	0,7	2,3	79,0	13,3	4,6	100	563
Ylioppilas	0,4	0,4	81,1	16,0	2,1	100	525
Yhteensä	0,6	1,3	78,5	16,0	3,6	100	1306
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	1,6	-	76,6	14,5	7,3	100	124
Amm. kurssseja tai koulu	0,7	2,7	74,7	17,6	4,2	100	550
Opisto	0,5	0,2	81,9	14,3	3,1	100	426
Korkeakoulu	-	0,5	83,5	15,0	1,0	100	200
Yhteensä	0,6	1,3	78,6	15,8	3,6	100	1300
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	0,4	1,5	78,9	16,3	2,8	100	465
36-40 -vuotiaat	0,9	1,6	81,1	12,0	4,4	100	433
yli 40-vuotiaat	0,5	0,8	75,4	20,2	3,1	100	391
Yhteensä	0,6	1,3	78,6	16,1	3,4	100	1289
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	1,5	0,4	81,3	14,2	2,6	100	267
Suuri tai keskisuuri kaupunki	0,3	1,2	79,0	15,3	4,2	100	601
Maaseutu	0,5	1,7	76,1	18,4	3,3	100	419
Yhteensä	0,6	1,2	78,6	16,1	3,6	100	1287
<i>Lapsia</i>							
Ei lapsia	0,7	0,3	80,5	12,4	6,2	100	307
On lapsia	0,6	1,6	77,9	17,1	2,8	100	999
Yhteensä	0,6	1,3	78,5	16,0	3,6	100	1306
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	0,4	0,8	83,8	12,0	2,9	100	241
Alemmat toimihlöt	-	0,4	82,6	14,0	3,0	100	235
Työntekijät	0,6	2,1	81,3	13,3	2,6	100	466
Yrittäjät	0,8	3,2	72,8	19,2	4,0	100	125
Työttömät	-	-	66,9	25,4	7,6	100	118
Työvoiman ulkopuolella	2,6	-	64,3	27,0	6,1	100	115
Yhteensä	0,6	1,3	78,4	16,1	3,6	100	1300

Liitetaulukko 12. Kaikkien vastaajien näkemys miehen ja naisen periaatteellisesta vastuusta lapsia koskeissa asioissa, %.

	Selvästi enemmän mies	Jonkin verran enemmän mies	Mies ja nainen yhtä paljon	Jonkin verran enemmän nainen	Selvästi enemmän nainen	Yhteensä %	Yhteensä N
Lasten iltapäivähoidon järjestäminen	0,2	0,7	68,3	24,9	5,9	100	1298
Lasten koulumenestyksen seuraaminen	0,2	0,5	92,6	5,2	1,6	100	1312
Asioiden hoitaminen lasten koulun kanssa	0,2	1,4	76,1	18,1	4,3	100	1312
Sukupuoliasioista kertominen lapsille	0,5	1,6	82,8	11,3	3,7	100	1306
Pöytätapojen opettaminen lapsille	0,5	0,9	88,4	8,1	2,1	100	1315
Lasten vieminen harrastuksiin	1,8	9,6	82,9	4,2	1,5	100	1310

Liitetaulukko 13a. Vastaajien näkemys tehtävien ja velvollisuuksien hoitamisesta käytännössä sukupuolittain, %.

Kuka yleensä on vastuussa seuraavista töistä ja tehtävistä	Nainen %	Mies %
<i>Siivoaminen</i>		
Minä	59 %	5 %
Puoliso	2 %	46 %
Yhdessä	38 %	48 %
Yhteensä	98 %	99 %
Yhteensä N	628	425
<i>Tiskaaminen</i>		
Minä	51 %	9 %
Puoliso	4 %	40 %
Yhdessä	37 %	45 %
Yhteensä	92 %	94 %
Yhteensä N	625	426
<i>Roskien vieminen</i>		
Minä	25 %	23 %
Puoliso	19 %	12 %
Yhdessä	51 %	60 %
Yhteensä	94 %	95 %
Yhteensä N	628	424
<i>Laskujen maksaminen</i>		
Minä	35 %	33 %
Puoliso	25 %	21 %
Yhdessä	40 %	46 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	628	426
<i>Suhteiden hoitaminen sukulaisiin</i>		
Minä	33 %	4 %
Puoliso	2 %	33 %
Yhdessä	64 %	62 %
Yhteensä	99 %	99 %
Yhteensä N	626	425
<i>Kodin korjaustyöt</i>		
Minä	4 %	79 %
Puoliso	72 %	4 %
Yhdessä	24 %	16 %
Yhteensä	99 %	100 %
Yhteensä N	628	425
<i>Ruuan laittaminen</i>		
Minä	59 %	12 %
Puoliso	4 %	51 %
Yhdessä	37 %	37 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	625	424
<i>Suhteiden hoitaminen perheen yhteisiin ystäviin</i>		
Minä	27 %	12 %
Puoliso	6 %	51 %
Yhdessä	67 %	37 %
Yhteensä	99 %	100 %
Yhteensä N	622	424

Liitetaulukko 13b. Vastaajien näkemys tehtävien ja velvollisuuksien hoitamisesta käytännössä sukupuolittain, %.

Kuka yleensä on vastuussa seuraavista töistä ja tehtävistä	Nainen	Mies
<i>Pyykkien pesu</i>		
Minä	79 %	5 %
Puoliso	1 %	68 %
Yhdessä	19 %	27 %
Yhteensä	99 %	99 %
Yhteensä N	628	426
<i>Ruokaostosten tekeminen</i>		
Minä	40 %	14 %
Puoliso	7 %	30 %
Yhdessä	54 %	56 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	630	426
<i>Sillittäminen</i>		
Minä	77 %	7 %
Puoliso	3 %	72 %
Yhdessä	18 %	20 %
Yhteensä	98 %	98 %
Yhteensä N	627	425
<i>Mattojen tamppaaminen</i>		
Minä	28 %	35 %
Puoliso	32 %	17 %
Yhdessä	35 %	44 %
Yhteensä	95 %	96 %
Yhteensä N	626	426
<i>Lasten vieminen päiväkotiin tai kouluun</i>		
Minä	34 %	17 %
Puoliso	12 %	24 %
Yhdessä	54 %	59 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	416	286
<i>Rajojen asettaminen lapsille (kuten kotiintuloajat)</i>		
Minä	20 %	7 %
Puoliso	2 %	11 %
Yhdessä	78 %	82 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	525	334
<i>Pöytätapojen opettaminen lapsille</i>		
Minä	26 %	4 %
Puoliso	0 %	12 %
Yhdessä	74 %	84 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	540	347
<i>Lasten nukuttaminen illalla</i>		
Minä	37 %	10 %
Puoliso	4 %	27 %
Yhdessä	59 %	63 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	476	304

Liitetaulukko 13c. Vastaajien näkemys tehtävien ja velvollisuuksien hoitamisesta käytännössä sukupuolittain, %.

Kuka yleensä on vastuussa seuraavista töistä ja tehtävistä	Nainen	Mies
<i>Lasten pukeminen</i>		
Minä	49 %	2 %
Puoliso	1 %	40 %
Yhdessä	50 %	58 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	459	297
<i>Pienten lasten yöheräämiset</i>		
Minä	61 %	8 %
Puoliso	4 %	51 %
Yhdessä	35 %	42 %
Yhteensä	100 %	101 %
Yhteensä N	445	279
<i>Lasten kanssa leikkiminen</i>		
Minä	18 %	7 %
Puoliso	8 %	10 %
Yhdessä	74 %	83 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	490	314
<i>Lasten iltapäivähoidon järjestäminen</i>		
Minä	47 %	5 %
Puoliso	3 %	46 %
Yhdessä	49 %	49 %
Yhteensä	99 %	100 %
Yhteensä N	338	243
<i>Lasten koulumenestyksen seuraaminen</i>		
Minä	24 %	4 %
Puoliso	1 %	15 %
Yhdessä	74 %	81 %
Yhteensä	99 %	100 %
Yhteensä N	422	302
<i>Satujen lukeminen lapsille</i>		
Minä	42 %	10 %
Puoliso	4 %	30 %
Yhdessä	54 %	60 %
Yhteensä	100 %	100 %
Yhteensä N	463	292
<i>Ätk-asioiden opettaminen lapsille</i>		
Minä	24 %	45 %
Puoliso	46 %	17 %
Yhdessä	31 %	38 %
Yhteensä	101 %	100 %
Yhteensä N	334	249

Liitetaulukko 14. Vastaajien tyytyväisyys perheensä tehtävien ja velvollisuuksien jakotapaan taustamuuttujittain, %.

Tyytyväisyys tehtävien ja velvollisuuksien jakotapaan	Tyytyväinen	Lähes tyytyväinen	Ei täysin tyytyväinen	Ei tyytyväinen	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>						
Miehet	46,0	45,5	7,3	1,2	100	426
Naiset	25,6	50,4	18,6	5,4	100	629
Yhteensä	33,8	48,4	14,0	3,7	100	1055
<i>Peruskoulutus</i>						
Kansakoulu	27,7	49,7	19,5	3,1	100	159
Perus- tai keskikoulu	36,8	47,5	12,4	3,3	100	459
Ylioppilas	32,9	48,9	13,7	4,6	100	438
Yhteensä	33,8	48,4	14,0	3,8	100	1056
<i>Ammattikoulutus</i>						
Ei ammatillista koulutusta	34,3	43,1	20,6	2,0	100	102
Amm. kursseja tai koulu	34,2	49,3	12,9	3,6	100	442
Opisto	32,6	48,6	14,9	4,0	100	350
Korkeakoulu	35,2	48,4	11,3	5,0	100	159
Yhteensä	33,8	48,3	14,1	3,8	100	1053
<i>Asuinpaikan koko</i>						
Pääkaupunki-seutu	34,3	45,3	15,4	5,0	100	201
Suuri tai keskisuuri kaupunki					0	
Maaseutu	33,5	48,5	13,4	4,6	100	367
Yhteensä					0	568

Liitetaulukko 15. Vastaajien näkemys kotitöiden jakamisen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Kotitöiden jakaminen	Helpottui paljon	Helpottui jonkin verran	Helpottui ja vaikeutui yhtä paljon	Vaikeutui jonkin verran	Vaikeutui paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	6,2	22,3	50,4	16,9	4,1	100	242
Naiset	4,1	14,5	47,7	27,0	6,7	100	415
Yhteensä	4,9	17,4	48,7	23,3	5,8	100	657
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	7,0	11,6	50,0	20,9	10,5	100	86
Perus- tai keskikoulu	7,3	20,9	46,5	20,5	4,8	100	273
Ylioppilas	2,0	15,7	50,3	26,3	5,7	100	300
Yhteensä	4,9	17,3	48,7	23,2	5,9	100	659
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	9,8	17,6	45,1	19,6	7,8	100	51
Amm. kurseja tai koulu	7,8	19,4	46,6	20,1	6,0	100	268
Opisto	1,8	16,8	48,2	28,3	4,9	100	226
Korkeakoulu	1,8	13,4	55,4	22,3	7,1	100	112
Yhteensä	4,9	17,4	48,6	23,3	5,9	100	657
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	6,0	22,8	39,2	28,0	3,9	100	232
36-40 -vuotiaat	5,7	13,7	53,7	20,7	6,2	100	227
yli 40-vuotiaat	2,6	14,2	54,7	21,1	7,4	100	190
Yhteensä	4,9	17,1	48,8	23,4	5,7	100	649
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	3,3	18,0	39,3	24,6	14,8	100	122
Suuri tai keski-suuri kaupunki	5,7	15,4	39,8	24,1	15,1	100	299
Maaseutu	9,3	15,7	39,0	27,5	8,5	100	236
Yhteensä	6,5	16,0	39,4	25,4	12,6	100	657
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	1,5	19,1	45,0	22,1	12,2	100	131
Alemmat toimihlöt	5,3	16,8	36,6	28,2	13,0	100	131
Työntekijät	6,7	13,5	41,7	24,2	13,9	100	223
Yrittäjät	9,0	19,4	38,8	19,4	13,4	100	67
Työttömät	11,9	14,3	38,1	21,4	14,3	100	42
Työvoiman ulkopuolella	11,6	15,9	29,0	39,1	4,3	100	69
Yhteensä	6,5	16,1	39,5	25,5	12,4	100	663

Liitetaulukko 16. Vastaaajien näkemys seksielämän muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Seksielämä	Parani paljon	Parani jonkin verran	Parani ja huononi yhtä paljon	Huononi jonkin verran	Huononi paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	7,8	13,9	39,2	24,5	14,7	100	245
Naiset	5,7	17,5	39,5	26,3	11,0	100	418
Yhteensä	6,5	16,1	39,4	25,6	12,4	100	663
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	12,4	15,7	31,5	27,0	13,5	100	89
Perus- tai keskikoulu	7,9	14,7	41,4	24,5	11,5	100	278
Ylioppilas	3,4	17,4	39,9	26,2	13,1	100	298
Yhteensä	6,5	16,1	39,4	25,6	12,5	100	665
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	9,4	17,0	39,6	17,0	17,0	100	53
Amm. kurseja tai koulu	9,6	17,3	39,0	21,7	12,5	100	272
Opisto	4,0	14,2	40,7	31,9	9,3	100	226
Korkeakoulu	2,7	17,0	36,6	26,8	17,0	100	112
Yhteensä	6,5	16,1	39,2	25,6	12,5	100	663
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	4,3	16,0	42,9	26,4	10,4	100	231
36-40 -vuotiaat	4,8	14,3	40,4	27,4	13,0	100	230
yli 40-vuotiaat	10,3	17,5	35,1	23,2	13,9	100	194
Yhteensä	6,3	15,9	39,7	25,8	12,4	100	655
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	3,3	18,0	39,3	24,6	14,8	100	122
Suuri tai keskisuuri kaupunki	5,7	15,4	39,8	24,1	15,1	100	299
Maaseutu	9,3	15,7	39,0	27,5	8,5	100	236
Yhteensä	6,5	16,0	39,4	25,4	12,6	100	657
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	1,5	19,1	45,0	22,1	12,2	100	131
Alemmat toimihlöt	5,3	16,8	36,6	28,2	13,0	100	131
Työntekijät	6,7	13,5	41,7	24,2	13,9	100	223
Yrittäjät	9,0	19,4	38,8	19,4	13,4	100	67
Työttömät	11,9	14,3	38,1	21,4	14,3	100	42
Työvoiman ulkopuolella	11,6	15,9	29,0	39,1	4,3	100	69
Yhteensä	6,5	16,1	39,5	25,5	12,4	100	663

Liitetaulukko 17. Vastaajien näkemys elämän arvojen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Elämän arvot	Syveni paljon	Syveni jonkin verran	Syveni ja laimeni yhtä paljon	Laimeni jonkin verran	Laimeni paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	45,1	40,2	10,2	2,0	2,4	100	246
Naiset	52,5	35,5	9,6	1,0	1,4	100	417
Yhteensä	49,8	37,3	9,8	1,4	1,8	100	663
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	48,2	32,9	14,1	3,5	1,2	100	85
Perus- tai keskikoulu	58,0	29,0	9,1	1,4	2,5	100	276
Ylioppilas	42,9	45,9	9,2	0,7	1,3	100	303
Yhteensä	49,8	37,2	9,8	1,4	1,8	100	664
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	64,8	22,2	9,3	1,9	1,9	100	54
Amm. kursseja tai koulu	51,9	32,1	10,4	2,6	3,0	100	268
Opisto	46,0	45,1	7,5	0,4	0,9	100	226
Korkeakoulu	44,7	41,2	13,2	-	0,9	100	114
Yhteensä	49,7	37,3	9,8	1,4	1,8	100	662
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	56,2	32,2	8,2	1,3	2,1	100	233
36-40 -vuotiaat	45,2	40,8	11,4	1,3	1,3	100	228
yli 40-vuotiaat	48,2	39,9	9,3	1,0	1,6	100	193
Yhteensä	50,0	37,5	9,6	1,2	1,7	100	654
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	48,8	38,4	9,6	1,6	1,6	100	125
Suuri tai keski-suuri kaupunki	51,0	35,5	10,8	0,7	2,0	100	296
Maaseutu	49,8	37,8	8,6	2,1	1,7	100	233
Yhteensä	50,2	36,9	9,8	1,4	1,8	100	654
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	45,2	37,8	13,3	1,5	2,2	100	135
Alemmat toimihlöt	50,8	40,2	6,8	1,5	0,8	100	132
Työntekijät	51,6	34,7	9,1	1,8	2,7	100	219
Yrittäjät	50,0	39,4	10,6	-	-	100	66
Työttömät	41,5	36,6	17,1	2,4	2,4	100	41
Työvoiman ulkopuolella	58,0	34,8	5,8	-	1,4	100	69
Yhteensä	50,0	37,0	9,8	1,4	1,8	100	662

Liitetaulukko 18. Vastaajien näkemys kiinnostuksen toisen lapsen hankkimisen muutoksesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Kiinnostus toisen lapsen hankkimiseen	Lisääntyi paljon	Lisääntyi jonkin verran	Lisääntyi ja väheni yhtä paljon	Väheni jonkin verran	Väheni paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	28,6	29,4	29,0	4,5	8,6	100	245
Naiset	40,6	27,3	18,5	6,2	7,4	100	421
Yhteensä	36,2	28,1	22,4	5,6	7,8	100	666
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	34,8	28,1	19,1	5,6	12,4	100	89
Perus- tai keskikoulu	41,6	25,1	19,0	6,8	7,5	100	279
Ylioppilas	31,3	31,0	26,7	4,3	6,7	100	300
Yhteensä	36,1	28,1	22,5	5,5	7,8	100	668
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	50,0	20,4	20,4	5,6	3,7	100	54
Amm. kursseja tai koulu	36,3	23,8	23,1	7,0	9,9	100	273
Opisto	35,8	34,1	17,3	4,4	8,4	100	226
Korkeakoulu	29,2	31,0	31,9	4,4	3,5	100	113
Yhteensä	36,0	28,2	22,4	5,6	7,8	100	666
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	40,3	24,5	25,3	6,0	3,9	100	233
36-40 -vuotiaat	36,1	27,4	22,6	4,8	9,1	100	230
yli 40-vuotiaat	30,8	34,4	19,0	5,6	10,3	100	195
Yhteensä	36,0	28,4	22,5	5,5	7,6	100	658
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	27,6	29,3	31,7	4,9	6,5	100	123
Suuri tai keskisuuri kaupunki	40,0	24,7	21,7	6,0	7,7	100	300
Maaseutu	36,4	30,9	18,2	5,5	8,9	100	236
Yhteensä	36,4	27,8	22,3	5,6	7,9	100	659
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	33,3	31,8	25,0	3,8	6,1	100	132
Alemmat toimihlöt	34,1	32,6	21,2	6,1	6,1	100	132
Työntekijät	37,2	24,2	22,4	6,3	9,9	100	223
Yrittäjät	34,3	32,8	23,9	4,5	4,5	100	67
Työttömät	35,7	26,2	16,7	7,1	14,3	100	42
Työvoiman ulkopuolella	44,3	22,9	20,0	5,7	7,1	100	70
Yhteensä	36,2	28,2	22,2	5,6	7,8	100	666

Liitetaulukko 19. Vastaaajien näkemys ajan käyttämisen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Ajankäyttö	Selkiintyi paljon	Selkiintyi jonkin verran	Selkiintyi ja vaikeutui yhtä paljon	Vaikeutui jonkin verran	Vaikeutui paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	9,1	21,8	23,9	34,6	10,7	100	243
Naiset	9,1	16,1	25,5	38,9	10,3	100	416
Yhteensä	9,1	18,2	24,9	37,3	10,5	100	659
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	17,4	18,6	36,0	17,4	10,5	100	86
Perus- tai keskikoulu	10,5	19,6	27,2	34,1	8,7	100	276
Ylioppilas	5,4	16,7	19,7	45,8	12,4	100	299
Yhteensä	9,1	18,2	25,0	37,2	10,6	100	661
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	7,7	26,9	30,8	28,8	5,8	100	52
Amm. kursseja tai koulu	12,9	20,3	27,3	29,2	10,3	100	271
Opisto	6,3	15,2	24,6	45,1	8,9	100	224
Korkeakoulu	6,3	15,2	17,9	43,8	17,0	100	112
Yhteensä	9,1	18,2	25,0	37,0	10,6	100	659
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	7,9	21,4	18,3	42,8	9,6	100	229
36-40 -vuotiaat	10,4	17,4	22,2	39,1	10,9	100	230
yli 40-vuotiaat	8,3	15,1	35,9	30,2	10,4	100	192
Yhteensä	8,9	18,1	24,9	37,8	10,3	100	651
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	10,7	14,8	23,0	37,7	13,9	100	122
Suuri tai keskisuuri kaupunki	6,4	18,9	25,7	38,2	10,8	100	296
Maaseutu	11,1	19,1	25,1	35,7	8,9	100	235
Yhteensä	8,9	18,2	25,0	37,2	10,7	100	653
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	6,9	17,6	22,1	38,2	15,3	100	131
Alemmat toimihlöt	5,3	13,7	24,4	48,1	8,4	100	131
Työntekijät	8,2	20,0	26,8	33,2	11,8	100	220
Yrittäjät	13,4	16,4	28,4	34,3	7,5	100	67
Työttömät	17,1	24,4	29,3	22,0	7,3	100	41
Työvoiman ulkopuolella	14,5	20,3	20,3	37,7	7,2	100	69
Yhteensä	9,1	18,2	25,0	37,0	10,6	100	659

Liitetaulukko 20. Vastaaajien näkemys käytännön asioiden hoitamisen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Käytännön asioiden hoitaminen	Helpottui paljon	Helpottui jonkin verran	Helpottui ja vaikeutui yhtä paljon	Vaikeutui jonkin verran	Vaikeutui paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	3,7	16,9	44,4	29,2	5,8	100	243
Naiset	3,9	12,2	43,8	32,1	8,0	100	411
Yhteensä	3,8	13,9	44,0	31,0	7,2	100	654
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	6,9	16,1	51,7	13,8	11,5	100	87
Perus- tai keskikoulu	4,7	18,2	46,9	24,4	5,8	100	275
Ylioppilas	2,0	9,2	39,1	42,2	7,5	100	294
Yhteensä	3,8	13,9	44,1	30,9	7,3	100	656
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	5,8	21,2	44,2	19,2	9,6	100	52
Amm. kursseja tai koulu	4,9	18,4	49,1	21,0	6,7	100	267
Opisto	3,2	9,5	42,3	39,6	5,4	100	222
Korkeakoulu	1,8	8,8	35,4	42,5	11,5	100	113
Yhteensä	3,8	13,9	44,0	30,9	7,3	100	654
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	3,0	13,9	43,5	31,3	8,3	100	230
36-40 -vuotiaat	4,0	15,5	41,6	33,2	5,8	100	226
yli 40-vuotiaat	4,7	11,1	47,9	28,9	7,4	100	190
Yhteensä	3,9	13,6	44,1	31,3	7,1	100	646
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	4,1	12,4	46,3	29,8	7,4	100	121
Suuri tai keskisuuri kaupunki	1,7	15,7	39,9	34,8	7,8	100	293
Maaseutu	6,4	12,4	46,8	27,9	6,4	100	233
Yhteensä	3,9	13,9	43,6	31,4	7,3	100	647
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	1,5	10,7	38,2	42,0	7,6	100	131
Alemmat toimihlöt	3,9	13,3	43,8	33,6	5,5	100	128
Työntekijät	3,7	18,7	44,3	25,6	7,8	100	219
Yrittäjät	3,0	11,9	50,7	26,9	7,5	100	67
Työttömät	7,1	7,1	50,0	23,8	11,9	100	42
Työvoiman ulkopuolella	7,5	11,9	46,3	28,4	6,0	100	67
Yhteensä	3,8	13,9	44,2	30,7	7,3	100	654

Liitetaulukko 21. Vastaajien näkemys parisuhteen muuttumisesta ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen taustamuuttujittain, %.

Parisuhde	Syveni paljon	Syveni jonkin verran	Syveni ja väljähti yhtä paljon	Väljähti jonkin verran	Väljähti paljon	Yhteensä %	Yhteensä N
<i>Sukupuoli</i>							
Miehet	22,8	37,8	26,4	8,1	4,9	100	246
Naiset	24,8	30,3	28,4	10,5	6,0	100	419
Yhteensä	24,1	33,1	27,7	9,6	5,6	100	665
<i>Peruskoulutus</i>							
Kansakoulu	27,3	25,0	28,4	11,4	8,0	100	88
Perus- tai keskikoulu	28,7	31,2	25,1	9,3	5,7	100	279
Ylioppilas	19,0	37,0	29,7	9,7	4,7	100	300
Yhteensä	24,1	33,0	27,6	9,7	5,5	100	667
<i>Ammattikoulutus</i>							
Ei ammatillista koulutusta	33,3	27,8	25,9	7,4	5,6	100	54
Amm. kursseja tai koulu	27,3	31,4	24,4	10,0	7,0	100	271
Opisto	19,7	35,1	30,7	10,5	3,9	100	228
Korkeakoulu	20,5	34,8	30,4	8,9	5,4	100	112
Yhteensä	24,1	32,9	27,7	9,8	5,6	100	665
<i>Ikä</i>							
30-35 -vuotiaat	24,8	32,9	26,5	10,7	5,1	100	234
36-40 -vuotiaat	20,9	36,1	29,6	9,6	3,9	100	230
yli 40-vuotiaat	26,4	30,1	27,5	8,8	7,3	100	193
Yhteensä	23,9	33,2	27,9	9,7	5,3	100	657
<i>Asuinpaikan koko</i>							
Pääkaupunki-seutu	16,4	37,7	28,7	11,5	5,7	100	122
Suuri tai keskisuuri kaupunki	24,7	32,7	25,3	11,3	6,0	100	300
Maaseutu	27,7	30,2	30,2	6,8	5,1	100	235
Yhteensä	24,2	32,7	27,7	9,7	5,6	100	657
<i>Sosiaaliryhmä</i>							
Ylemmät toimihlöt	19,5	38,3	28,6	9,0	4,5	100	133
Alemmat toimihlöt	21,4	32,1	32,8	8,4	5,3	100	131
Työntekijät	24,8	28,8	27,9	11,3	7,2	100	222
Yrittäjät	19,4	50,7	22,4	1,5	6,0	100	67
Työttömät	28,6	26,2	23,8	11,9	9,5	100	42
Työvoiman ulkopuolella	38,6	25,7	20,0	15,7	-	100	70
Yhteensä	24,2	33,1	27,4	9,8	5,6	100	665

Liitetaulukko 22. Vastaajien näkemys siitä, kuinka usein asiat aiheuttavat ristiriitoja, %.

Riidat	Melko usein	Silloin tällöin	Harvoin	Ei koskaan	En osaa sanoa	Yhteensä %	Yhteensä N
Kotitöiden jakamisesta	8,7	36,5	42	12,6	0,1	100	1052
Juhlien viettämisestä	2,9	17,7	42,5	36,5	0,3	100	1054
Lasten kasvatuksesta	4,7	30,5	36,6	20,2	8,1	100	1027
Lasten hoidosta	2,4	21,5	42,6	25,5	7,9	100	1021
Talousasioista	7,6	32,3	41,7	18,2	0,2	100	1053
Lomanvietosta sopimisesta	2,8	19,3	44,4	33	0,6	100	1052
Lemmikkieläinten hoidosta	3,9	13,1	24,9	40,7	17,4	100	1005
Töistä poissaolemisesta lapsen sairastuessa	1,6	7,9	27,2	51	12,3	100	1022